

Nr 63.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning med särskilda bestämmelser angående indrivning av utskylder hos vissa skattskyldiga, m. m.; given Stockholms slott den 14 oktober 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, inhämta riksdagens yttrande över härvid fogade förslag till förordning med särskilda bestämmelser angående indrivning av utskylder hos vissa skattskyldiga samt föreslå riksdagen att

dels antaga härvid fogade förslag till

1:o) lag angående undantag i vissa fall från stadganden om uttagande av avgift vid indrivning av kommunalutskylder, och

2:o) lag om upphävande i vissa fall av verkan av uraktlåtenhet att erlægga utskylder till kommun eller annan menighet med avseende å rösträtt och behörighet,

dels ock bifalla de förslag i övrigt, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

F ö r s l a g

till

förordning med särskilda bestämmelser angående indrivning av utskylder hos vissa skattskyldiga.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Skattskyldig, som inkallats till tjänstgöring vid krigsmakten jämlikt § 28 mom. 1 eller § 36 mom. 2 värnpliktslagen, äger enligt vad i denna förordning stadgas åtnjuta anstånd i avseende å indrivningen av honom påförda utskylder.

Med utskylder förstås i denna förordning utskylder och andra medel, som avses i 1 § restindrivningsförordningen under a) och b), med undantag dock för sådana avgifter till brand-, hagelskade- eller kreatursförsäkringsanstalter, som jämlikt kungörelsen den 22 oktober 1886 angående uppbörd av avgifter till vissa på ömsesidighet grundade försäkringsanstalter debiteras, indrivs och redovisas i sammanhang med kronouppbörderna.

2 §.

1 mom. Underlåter den skattskyldige att i behörig ordning erlägga honom påförda utskylder, vilka förfalla till betalning vid uppbördsstämma eller uppbördstermin, som helt eller delvis infaller under tiden för tjänstgöringen vid krigsmakten eller inom två månader efter tjänstgöringens slut, må indrivning av belopp, som på grund därav uppföres i restlängd, icke ske förrän två månader förflutit från tjänstgöringens slut.

Har underlåtenhet som i första stycket sägs föranlett, att jämväl belopp, som eljest skolat erläggas vid senare uppbördstillfälle, uppförts i restlängd, må sålunda restfört belopp icke i något fall indrivs förrän efter utgången av den uppbördsstämma eller uppbördstermin, varunder beloppet enligt utfärdad debetsedel skolat erläggas.

2 mom. Med indrivning av utskylder, som utgå för fast egendom, må icke på grund av vad i 1 mom. stadgats anstå längre än att den i 17 kap. 6 § handelsbalken stadgade förmånsrätten för dylika utskylder kan göras gällande.

3 §.

Vid utmätning enligt restindrivningsförordningen skola, utöver vad i 4 § 2 mom. sagda förordning är stadgat, lända till efterrättelse föreskrifterna i

lagen den 14 oktober 1939 med särskilda bestämmelser rörande utmätning hos vissa värnpliktiga m. m.

4 §.

Vad i uppbördsförfattningarna är stadgat rörande skyldighet att erlægga indrivningsavgift skall icke äga tillämpning å restfört utskyldsbelopp, som i 2 § avses, försåvitt betalning inflyter inom ett år från det den skattskyldiges tjänstgöring vid krigsmakten upphörde.

5 §.

Skattskyldig, som vill komma i åtnjutande av anstånd med indrivning av utskylder enligt denna förordning, bör inom en månad efter slutet av först infallande uppbördsstämma eller uppbördstermin, som anståndet skall avse, skriftligen göra anmälan därom enligt särskilt formulär, som fastställs av riksräkenskapsverket. Sådan anmälan skall, om den skattskyldige fullgör tjänstgöring vid krigsmakten, tillställas vederbörande befälhavare och eljest insändas till den utmätningsman, som har att verkställa indrivningen av utskylderna.

Har anmälan ej gjorts på sätt och inom tid som i första stycket är sagt, må med indrivning av utskylder likväl anstå, därest genom företeende av inskrivningsbok eller intyg av militär myndighet eller på annat tillförlitligt sätt inför vederbörande utmätningsman eller exekutionsbiträde styrkes, att den skattskyldige tjänstgjort vid krigsmakten under sådan tid, att jämlikt 2 § anstånd med indrivningen må äga rum.

6 §.

Militär befälhavare, till vilken inkommit anmälan enligt 5 §, har att till vederbörande utmätningsman skyndsamt översända densamma, försedd med uppgift om inkallelsens art, dag för tjänstgöringens början och, såvitt möjligt, den tidpunkt då tjänstgöringen kan antagas upphöra. Kan icke utrönas, vilken utmätningsman som har att verkställa indrivningen av utskylderna, översändes anmälan till länsstyrelsen i det län, inom vilket den värnpliktige enligt för befälhavaren tillgängliga uppgifter är bosatt. Länsstyrelsen har därefter att föranstalta om att anmälningen överlämnas till vederbörig utmätningsman.

Har anmälan som nyss sagts insänts direkt till utmätningsmannen, åligger det denne att från vederbörande rullföringsbefälhavare eller annan militär myndighet införskaffa erforderliga uppgifter angående den skattskyldiges tjänstgöring, och skall i avbidan på sådana uppgifter anstå med indrivningen av de utskylder varom fråga är.

7 §.

Vid upprättande av restlängd beträffande kommunalutskylder skall, då enligt kommunens beslut den som försummat att i behörig ordning erlægga ut-

skyldsbelopp, vilket förfallit till betalning vid ett tidigare uppbördstillfälle, är skyldig att omedelbart gälda även vad eljest skolat förfalla till betalning först vid ett senare uppbördstillfälle, beträffande manlig skattskyldig, som ägt erlägga honom påförda utskylder vid mer än en uppbördsstämma eller uppbördstermin, i restlängden särskilt angivas, när utskylderna skolat erläggas och huru stort belopp, som förfallit till betalning vid varje särskilt uppbördstillfälle.

8 §.

Angående ersättning för indrivning i vissa fall, då indrivningsavgift icke skall utgå, är särskilt stadgat.

9 §.

De närmare föreskrifter, som må erfordras för tillämpningen av denna förordning, utfärdas av riksräkenskapsverket.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och gäller i tillämpliga delar även utskylder, som förfallit till betalning under tiden från och med den 1 september 1939 till dagen för förordningens ikraftträdande men ej före sistnämnda tidpunkt indrivits.

F ö r s l a g

till

lag angående undantag i vissa fall från stadganden om uttagande av avgift vid indrivning av kommunalutskylder.

Härigenom förordnas som följer:

Vad i lag är stadgat rörande uttagande av särskild avgift för indrivning av kommunalutskylder skall icke äga tillämpning med avseende å utskylder, påförda skattskyldig, som inkallats till tjänstgöring vid krigsmakten jämlikt § 28 mom. 1 eller § 36 mom. 2 värnpliktslagen, därest med indrivning av utskylderna fått anstå enligt särskilda, av Konungen utfärdade bestämmelser och betalning inflyter inom ett år från det den skattskyldiges tjänstgöring vid krigsmakten upphörde.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

F ö r s l a g

till

lag om upphävande i vissa fall av verkan av uraktlåtenhet att erlægga utskylder till kommun eller annan menighet med avseende å rösträtt och behörighet.

Härigenom förordnas som följer:

Vid tillämpning av i lag givna stadganden angående villkor för utövande av rösträtt och behörighet att innehava uppdrag skall person, som inkallats till tjänstgöring jämlikt § 28 mom. 1 eller § 36 mom. 2 värnpliktslagen, icke anses häfta för oguldna utskylder, vilka förfallit till betalning under tiden för sådan tjänstgöring eller inom två månader från tjänstgöringens slut och med vilkas indrivning anstånd åtnjutits enligt särskilda, av Konungen utfärdade bestämmelser.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 oktober 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND.

Efter gemensam beredning med cheferna för försvars-, social-, kommunikations- och ecklesiastikdepartementen anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, *fråga om särskilda bestämmelser angående indrivning av utskylder hos vissa skattskyldiga, m. m.* samt anför därvid:

Inledning.

Sedan inom finansdepartementet fråga uppkommit om vidtagande av åtgärder till beredande av lättnad i de olägenheter med avseende åt utskyldsbetalning, som tjänstgöring vid krigsmakten i anledning av förstärkt försvarsberedskap eller mobilisering kan komma att medföra för de värnpliktiga, har inom departementet utarbetats en *promemoria med förslag till särskilda bestämmelser angående indrivning av utskylder m. m. hos vissa värnpliktiga*.

Vid promemorian funnos fogade förslag till förordning med särskilda bestämmelser angående indrivning av utskylder m. m. hos vissa värnpliktiga, lag angående upphävande i vissa fall av verkan av uraktlåtenhet att erlagga utskylder till kommun eller annan menighet med avseende å rösträtt och behörighet och kungörelse angående ersättning för indrivning av utskylder i fall, då indrivningsavgift ej skall utgå. Förslagen torde få fogas såsom bilaga till detta protokoll (*Bilaga A*).

Över promemorian och de därvid fogade författningsförslagen hava, efter remiss, yttranden avgivits av statskontoret, riksräkenskapsverket, socialstyrelsen, chefen för försvarsstaben, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i samtliga län, svenska stadsförbundet, svenska landskommunernas förbund, svenska landstingsförbundet, föreningen Sveriges landsfiskaler, föreningen Sveriges stadsfogdar, svenska exekutionsmännens riksförbund och riksförbundet för fjärdingsmän och polismän. Överståthållarämbetet har såsom

eget utlåtande åberopat ett av uppbördsintendenten vid ämbetet avgivet yttrande.

Chefen för försvarsstaben, länsstyrelserna i Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Kristianstads, Hallands, Göteborgs och Bohus, Skaraborgs, Gävleborgs och Norrbottens län hava lämnat förslagen utan erinran. *Länsstyrelserna i Kronobergs, Värmlands, Kopparbergs, Jämtlands och Västerbottens län, svenska stadsförbundet, svenska landskommunernas förbund, svenska landstingsförbundet och riksförbundet för fjärdingsmän och polismän* hava i stort sett intet att erinra mot förslagen. *Länsstyrelsen i Västmanlands län* anser de föreslagna åtgärderna ägnade att bereda de värnpliktiga avsevärd lättnad i avsedda hänseenden och *länsstyrelserna i Stockholms och Malmöhus län* hava funnit förslaget till förordning med särskilda bestämmelser angående indrivning av utskylder m. m. hos vissa värnpliktiga i stort sett väl ägnat att läggas till grund för lagstiftning i ämnet. I övrigt göras i yttrandena mot förslagen vissa erinringar, för vilka redogöres i det följande.

Behovet av att särskilda åtgärder vidtagas i det avsedda syftet vitsordas uttryckligen i ett flertal av de avgivna yttrandena och har i intet fall ifrågasatts.

I *promemorian* anläggas till en början vissa allmänna synpunkter angående sättet för genomförande i det angivna syftet av undantag från gällande bestämmelser angående uppbörd av utskylder m. m. Härutinnan framhålles, att av tekniska skäl dessa undantagsåtgärder icke lämpligen kunde vidtagas så, att den ordinarie uppbörden beträffande ifrågavarande personer uppskötes och att dessa bereddes tillfälle att vid särskilda uppbördstillfällen i vanlig ordning erlägga sina utskylder. Den, som icke enligt nu gällande bestämmelser i behörig ordning erlade sina utskylder, borde därför på vanligt sätt uppföras i restlängd och utskylderna skulle uttagas av indrivningsmyndigheterna, oavsett om han borde erhålla anstånd med utskyldernas erläggande. Åtgärder syntes i stället böra vidtagas för att dels åt den betalningsskyldige lämna nödigt rådrum för utskyldernas gäldande, innan indrivningsåtgärder mot honom vidtoges, och dels undanröja de särskilda olägenheter, som vore förbundna med den skattskyldiges upptagande i restlängd.

Frågan härom har berörts endast i ett fåtal yttranden.

Riksräkenskapsverket finner riktigheten av den väg, som föreslagits och som innebär, att åt de värnpliktiga bereda de åsyftade lättnaderna utan att därför den bestående ordningen för uppbörden rubbas, ej böra ifrågasättas och *svenska exekutionsmännens riksförbund* anser det ur teknisk synpunkt vara det enda möjliga, att ifrågavarande skattskyldiga uppföras i restlängd.

Länsstyrelsen i Västmanlands län, som föreslår anmälningsskyldighet för värnpliktig, vilken önskar begagna sig av anstånd med erläggande av utskylder, anför bland annat:

Skattskyldig, som gjort sådan anmälan, skulle icke uppföras å restlängd utan i stället å en särskild längd (anståndslängd), som samtidigt med restlängden översändes till utmätningsmannen. I anståndslängd upptagna utskyldsbelopp finge icke indrivas, förrän efter utgången av den i förslaget omförmälda anståndstiden, såvida det icke visat sig, att den skattskyldige blivit obehörigen uppförd i längden. Skulle skattskyldig vid anståndstidens utgång icke hava erlagt i anståndslängden uppförda utskylder, bör han automatiskt anses uppförd å restlängd. Sådant vid senare uppbörd förfallande delbelopp, som omförmäles i 2 § av förslaget och som uppförts å anståndslängd skall vid tiden för den senare uppbörden inbetalas till utmätningsmannen. I annat fall synes beloppet — efter anståndstidens utgång — böra anses vara uppfört å restlängd.

Vad angår frågan beträffande vilka skattskyldiga undantagsåtgärder kunna anses av behovet påkallade har departementspromemorian hänvisat till vad *sociala försvarsberedskapskommittén* anfört i anslutning till ett av kommittén framlagt förslag till lag med vissa bestämmelser rörande utmätning (Statens off. utredn. 1939:26).

Kommittén har härom anfört, bl. a., följande:

Kommittén finner sig böra förorda, att de i förevarande sammanhang föreslagna moratorieåtgärder begränsas att avse endast den personal, som inkallats till värnpliktstjänstgöring jämlikt § 28 mom. 1 eller § 36 mom. 2 värnpliktslagen eller för frivillig vid krigsmakten. Inkallelser jämlikt nämnda lagrum kunna visserligen förekomma även under mera normala förhållanden för fyllande av beredskapsbehov. Sålunda har Kungl. Maj:t med stöd av § 28 värnpliktslagen under senare tid inkallat eller kvarhållit värnpliktiga för fullgörandet av kortare tids beredskapstjänst. Från och med den 1 juli detta år har emellertid § 27 värnpliktslagen givits ändrad lydelse, som medger inkallande för beredskapstjänst under högst 30 dagar, varför inkallelse enligt §§ 28 och 36 värnpliktslagen i framtiden torde bli av än mera extraordinär natur. Ehuru förevarande bestämmelser ej böra sättas i kraft vid all sådan inkallelse, torde, om vid mobilisering eller förstärkt försvarsberedskap en lag av nu angivna innehåll erfordras, denna böra göras tillämplig å alla dem, som inkallats enligt sistnämnda paragrafer i värnpliktslagen.

Kommittén har vidare förklarat sig anse, att lagen icke borde göras tillämplig å dem, som fullgjorde beredskapsövning.

Departementsförslaget har avfattats i enlighet med vad ovan upptagits.

Riksräkenskapsverket ifrågasätter, huruvida icke de lättnader vid skattebetalningen, som åsyftades med den föreslagna lagstiftningen, borde tillförsäkras jämväl vissa andra till krigsmakten hänförliga personalgrupper än som föreslagits.

Länsstyrelsen i Västerbottens län anför:

Det torde kunna ifrågasättas, huruvida icke de föreslagna moratorieåtgärder böra göras tillämpliga jämväl å dem, som inkallats för beredskaps-tjänst jämlikt 27 § 2 a värnpliktslagen, sådant detta lagrum lyder enligt

lagen den 2 juni 1939. De olägenheter, som tjänstgöring vid krigsmakten i anledning av mobilisering eller förstärkt försvarsberedskap torde medföra för flertalet av dem, som fullgöra tjänstgöring enligt 28 och 36 §§ värnpliktslagen, lära ofta bli i lika hög grad kännbara för de värnpliktiga, som plötsligt och oförberett inkallas för fullgörande av beredskapsövning. Jämväl dylik inkallelse torde under normala förhållanden bli av mera extraordinär natur.

Riksförbundet för fjärdingsmän och polismän ifrågasätter, om icke de särskilda bestämmelserna borde utsträckas att gälla alla värnpliktiga. De i förslaget avsedda erhöles dock vissa högre familjebidrag och dessutom hyresbidrag, vilka icke i samma utsträckning tillkomme vanliga värnpliktiga. Härigenom komme de, som fullgjorde denna särskilda tjänstgöring, att betraktas som på visst sätt privilegierade gentemot de övriga värnpliktiga. Förbundet hade erfarenhet av att även de som fullgjorde vanlig värnpliktstjänstgöring kunde hava ett lika starkt behov av liknande moratorium.

Svenska arméns reservofficersförbund har i en till chefen för finansdepartementet ingiven skrift hemställt, att förslaget måtte utvidgas att omfatta även krigsmaktens reservpersonal, och har därvid anført:

Nödvändigheten härav framgår särskilt om man tager i betraktande t. ex. en reservofficer, som i sin civila näring utövar ett s. k. fritt yrke, där han under en följd av år kanske kunnat ha betydande inkomster med därav föranledda höga utskylder. Inkallas en sådan reservofficer vid mobilisering eller förstärkt försvarsberedskap under en tidrymd, som svårigen låter sig på förhand bestämmas, torde det ofta förekomma, att vederbörandes inkomster från det civila yrket helt utebli. Att på den inkomst han såsom officer i reserven, i lägsta löneklass inom graden, erhåller, förutom underhåll till familjen, jämväl kunna erlagga under tjänstgöringen till betalning förfallande utskylder, beräknade på tidigare högre inkomst, torde många gånger möta avsevärda svårigheter.

Det torde icke kunna undvikas, att värnpliktiga, som inkallas till tjänstgöring vid förstärkt försvarsberedskap eller mobilisering, få vidkännas mer eller mindre avsevärda ekonomiska olägenheter på grund av avbrottet i deras vanliga verksamhet. Billigheten kräver, att dessa olägenheter såvitt möjligt motverkas. I detta syfte ha redan utfärdats vissa bestämmelser om familjeunderstöd, lag om förbud mot arbetstagares avskedande med anledning av värnpliktstjänstgöring m. m. och lag med särskilda bestämmelser rörande utmätning hos vissa värnpliktiga m. m. Proposition till urtima riksdagen har vidare beslutats rörande inskränkning i rätten att återtaga avbetalningsgods från vissa värnpliktiga m. m.

Vad angår de olägenheter, som äro förbundna med indrivning hos de värnpliktiga av utskylder och därmed jämställda avgifter, skulle visserligen någon lindring ernås, om de nyss berörda bestämmelserna om utmätning hos vissa värnpliktiga — efter förordnande av Kungl. Maj:t — gjordes tillämpliga vid utmätning enligt restindrivningsförordningen. Såsom i departementspromemorian framhållits och i de avgivna yttrandena vitsordats, få emeller-

*Departements-
chefen.*

tid ytterligare åtgärder anses erforderliga för att underlätta de värnpliktigas utskyldsbetalning och bereda dem skäligen uppskov med utskyldernas gäldande.

Angående huvudprincipen för vidtagande av erforderliga åtgärder ansluter jag mig till vad i promemorian därom föreslagits, nämligen att de åsyftade lättnaderna böra åstadkommas genom anstånd vid indrivningen utan att den bestående ordningen för uppbörden rubbas.

Departementspromemorian har, i anslutning till sociala försvarsberedskapskommitténs betänkande, ansett den föreslagna lagstiftningen böra avse värnpliktiga, som inkallats jämlikt § 28 mom. 1 eller § 36 mom. 2 värnpliktslagen (»då rikets försvar eller dess säkerhet eljest det kräver»), ävensom frivilliga vid krigsmakten. I några yttranden har framhållits önskvärdheten av att de ifrågasatta åtgärderna finge gälla även vissa andra kategorier. Enligt mitt förmenande föreligger icke anledning att låta undantagsbestämmelserna avse alla, som fullgöra värnpliktstjänstgöring. Vad särskilt angår sådana värnpliktiga, som jämlikt § 27 mom. 2 a värnpliktslagen inkallas att fullgöra så kallad beredskapsövning, kan sådan övning icke anses hava samma extraordinära karaktär som tjänstgöring enligt § 28 mom. 1 eller § 36 mom. 2 värnpliktslagen. Då värnpliktig icke kan bli skyldig att fullgöra mera än en sådan övning om högst trettio dagar, torde för övrigt särskilda bestämmelser knappast kunna anses påkallade i fråga om sådan tjänstgöring. Däremot kan ifrågasättas, huruvida icke bestämmelserna böra göras tillämpliga å krigsmaktens reservpersonal. Sådan personal intager emellertid, särskilt på grund av skillnaden i fråga om den ersättning som utgår under tjänstgöringstiden, en helt annan ställning än de värnpliktiga, om vilka nu är fråga. Därest reservpersonal icke inkallas till tjänstgöring under någon längre tid, torde i varje fall behov av särskilda åtgärder för dess del icke föreligga. Innan erfarenhet vunnits om i vilken omfattning och under huru lång tid reservpersonal kommer att inkallas till tjänstgöring, synas därför de särskilda bestämmelserna tills vidare icke böra avse sådan personal. I ett annat avseende anser jag mig emellertid böra förorda avvikelser från promemorians förslag, nämligen beträffande kategorien »frivilliga vid krigsmakten». Vad härmed skall förstås har icke närmare angivits i sociala försvarsberedskapskommitténs betänkande. Enligt vad jag inhämtat synes det icke heller för närvarande vara möjligt att avgränsa någon grupp av frivilliga, som bör jämföras med sådana värnpliktiga som nu äro i fråga. På grund härav synas, såsom ock skett i lagen med särskilda bestämmelser rörande utmätning hos vissa värnpliktiga m. m., frivilliga tills vidare böra uteslutas från den föreslagna lagstiftningen.

Indrivningen av utskylder m. m.

Till en början torde jag få lämna en redogörelse för gällande bestämmelser rörande indrivningen av restförda utskylder.

I § 10 mom. 2 och § 12 mom. 3 uppbörsreglementet stadgas, att om skattskyldig, som äger rätt att erlägga honom å kronodebetsedel påförda utskylder under två uppbördsstämmor eller uppbördsterminer, försummar att i behörig ordning erlägga vad sålunda under första uppbördsstämman eller uppbördsterminen är förfallet till betalning, jämväl vad eljest skolat gäldas först under andra uppbördsstämman eller uppbördsterminen är till omedelbar betalning förfallet. Enligt kommunala beslut medför försummelse att i behörig ordning erlägga delbelopp av kommunalutskylder flerstädes liknande påföljd.

Enligt nyssnämnda författningsrum åligger det å landet, vartill jämväl räknas stad, där magistrat ej finnes, landskontoret och, i stad med magistrat, vederbörande uppbördsman att skyndsamt låta upprätta specifika förteckningar, benämnda restlängder, över till betalning förfallna men vid vederbörande uppbördsstämma eller uppbördstermin icke guldna kronoutskylder. Ett exemplar av sådan restlängd skall inom en månad efter uppbördsstämmans eller uppbördsterminens slut för resternas indrivning överlämnas till vederbörande utmätningsman. Enligt 76 § i lagen om kommunalstyrelse på landet och 71 § i lagen om kommunalstyrelse i stad upprättar kommunalnämnden respektive drätselkammaren efter uppbördsstämma för erläggande av kommunalutskylder restlängd å de skattskyldiga, som ej vid uppbördsstämman behörigen guldit sin skatt och för vilka ej avkortning eller avskrivning i laga ordning ägt rum. Å landet skall sådan restlängd inom två månader efter uppbördsstämmans slut insändas till länsstyrelsen, som översänder densamma till utmätningsmannen i orten för indrivning. I stad med magistrat skall restlängden överlämnas till magistraten, som låter indriva de resterande utskylderna. I annan stad skall restlängden för indrivning tillställas utmätningsmannen i staden. I 1 § restindrivningsförordningen stadgas, att, om indrivning skall äga rum av utskylder och avgifter samt andra medel, som uppbäras och redovisas lika med utskylder, det åligger vederbörande utmätningsman att med iakttagande av i förordningen givna föreskrifter verkställa indrivningen och för sådant ändamål förrätta utmätning eller, där indrivningen avser utskylder eller allmänna avgifter, bevilja införsel. Enligt 3 § samma förordning må utmätningsman åt exekutionsbiträde uppdraga att verkställa indrivning av medel, som avses i förordningen, samt att för sådant ändamål i viss omfattning förrätta utmätning och, där fråga är om stad, under vissa förutsättningar bevilja införsel. I 4 § av kungörelsen den 18 december 1925 med vissa bestämmelser angående exekutionsbiträden stadgas, att sådant biträde har att skyndsamt vidtaga alla åtgärder, som ankomma på honom.

Jämlikt uppbörsreglementet § 17 mom. 1 åligger det skattskyldig, som

underlåtit att inbetala sina kronoutskylder i föreskriven tid och ordning, att vid indrivningen av resterande utskylder erlægga avgift, beräknad efter tre öre för varje full krona av de resterande utskyldernas slutsumma, då den samma ej överstiger tjugufem kronor, dock ej mindre än tjugufem öre, och efter sex öre för varje full krona av berörda slutsumma, när denna överstiger tjugufem kronor. Vad sålunda stadgats rörande skyldighet att erlægga indrivningsavgift skall icke äga tillämpning, därest skattskyldig, som är berättigad att erlægga honom påförda kronoutskylder i två terminer men försummat att inom utgången av första uppbördsterminen erlægga vad av utskylderna å nämnda termin belöper, inom sju dagar efter första uppbördsterminens utgång till utmätningsmannen i orten inbetalar debetsedelns hela belopp. Enligt ovannämnda lagrum i kommunallagarna uttages vid indrivandet av resterande kommunalutskylder därutöver en avgift av tre öre å varje full krona av det oguldna utskyldsbeloppet, dock ej mindre än tjugufem öre.

Enligt 12 § restindrivningsförrordningen äger den utmätningsman, inom vilkens distrikt utskylder, avgifter och andra medel, som uppbäras i sammanhang med utskylder, uttagits, åtnjuta ersättning för indrivningen med stadgad indrivningsavgift, dock att, när utmätningsman i eller för indrivningen anlitat exekutionsbiträde, denne må uppbära hälften av indrivningsavgiften för medel, med vilkas indrivande han sålunda tagit befattning. Där i stad finnas meddelade särskilda föreskrifter rörande dispositionen av sådan avgift, skola emellertid dessa föreskrifter tillämpas. Sådan ersättning äger den, som verkställer indrivningen, utan särskilt bemyndigande uttaga i sammanhang med de medel, för vilkas indrivning ersättningen utgår.

Åtgärdernas omfattning.

Beträffande de ifrågasatta åtgärdernas omfattning anföres i promemorian följande:

För skattskyldig, som äger rätt att erlægga honom påförda kronoutskylder vid två uppbördstillfällen, medför försummelse att i behörig ordning erlægga vad som är förfallet till betalning vid första uppbördstillfället, att jämväl vad eljest skolat gäldas först vid andra uppbördstillfället anses förfallet till omedelbar betalning. Enligt kommunala beslut medför försummelse att i behörig ordning erlægga kommunalutskylder flerstädes liknande påföljd. Den skattskyldige är alltså under vissa förhållanden pliktig att erlægga en del av det honom påförda skattebeloppet tidigare än detsamma eljest skulle förfallit till betalning. Rättmätigheten och lämpligheten av en sådan påföljd vid försummelse att i behörig ordning erlægga utskylder har ifrågasatts. Ur uppbördssynpunkt motiveras en sådan anordning av angelägenheten av att ett verksamt korrektiv mot försumliga skattebetalare finnes och att antalet restförda poster så mycket som möjligt nedbringas. Det har synts ligga nära till hands att beträffande dem, som under tid, då de i anledning av mobilisering eller förstärkt försvarsberedskap fullgjort tjänstgöring vid krigsmakten, eller under viss kortare tid, förslagsvis en månad,

efter sådan tjänstgörings slut underlåtit att i vederbörlig ordning erlägga sina utskylder, avstå från att göra gällande sådan påföljd. 2 § i förslaget upp-tager bestämmelser härom. Då det icke ifrågasättes annat än att varje ut-skyldsbelopp skall erläggas, då detsamma normalt skulle vara förfallet till betalning, kan en sådan åtgärd icke anses hava karaktären av moratorium i egentlig mening. På grund härav finnes ingen anledning att begränsa ett stadgande om undantag i nu berörda hänseende till att avse endast vissa ut-skylder, utan bör undantaget från eljest gällande bestämmelser gälla samt-liga sådana utskylder och andra medel, som avses i restindrivningsförord-ningen. Lika litet föreligger någon anledning att ej låta samtliga skattskyldi-ga, som tillhöra ovan omförmälda kategorier, utan avseende å deras behov av uppskov med utskyldernas indrivande få åtnjuta befrielse från ifråga-varande påföljd vid försummad skatteinbetalning.

Emellertid hava i fråga om utskylder och allmänna avgifter även vissa moratorieåtgärder ansetts böra vidtagas (3 § i förslaget). Då åtgärder av sådan art skulle på ett godtyckligt sätt drabba privata rättssubjekt, därest åtgärderna utsträcktes till att avse gäld till vissa sådana, vilka på grund av särskilda bestämmelser äga uttaga fordringar i enahanda ordning som ut-skylder, hava de ifrågasatta åtgärderna ansetts böra begränsas till allmänna utskylder och avgifter och icke böra gälla medel, som avses i 1 § under c) restindrivningsförordningen. Med hänsyn till stadgandet i 17 kap 6 § han-delsbalken hava åtgärder innebärande uppskov med indrivningen av fastig-hetsskatt och andra medel, för vilka fast egendom svarar, ansetts icke kunna komma i fråga. I detta sammanhang må emellertid anmärkas, att inom justitiedepartementet överväges att framlägga förslag om särskilda bestäm-melser rörande utmätning hos vissa värnpliktiga m. m., av innebörd, bl. a., att med försäljning av utmätt egendom under vissa omständigheter må anstå under viss kortare tid utöver vad eljest är stadgat. Icke heller samtliga skatt-skyldiga, som tillhöra ovan omförmälda kategorier, hava ansetts böra kom-ma i åtnjutande av moratorium. Då för staten, kommuner och andra me-nigheter under tid, då moratorieåtgärder kunna ifrågakomma, kommer att föreligga stort behov av medel, hava dessa ytterligare åtgärder ansetts böra begränsas att avse dem, som med avseende å inkomst, förmögenhet, för-sörjningsskyldighet och övriga ekonomiska förhållanden äro i behov av anstånd med utskyldernas gäldande. Ytterligare ett skäl att sålunda be-gränsa dessa mera vittgående åtgärder är, att, såsom ovan nämnts, där an-stånd erhålles, uppbörden av utskylderna torde få verkställas medelst in-drivning och att, som i det följande närmare utvecklas, statsverket torde nödgas utgiva ersättning för indrivningen. Då enligt förslaget anstånd skall få åtnjutas, såvida det icke är uppenbart, att den skattskyldige icke är i behov av anstånd, torde framgå, att presumptionen dock är för att anstånd skall medgivas.

För undvikande av irritation hos den skattskyldige eller hans familj och onödigt arbete med indrivningen, har det ansetts, att denne, om han är i behov av anstånd med utskyldernas gäldande, bör skonas från alla indriv-ningsåtgärder dels under den tid, tjänstgöringen vid krigsmakten varar, och dels en kortare tid därefter. Det föreslås sålunda, att indrivning icke må äga rum, förrän under andra kalendermånaden efter utgången av den må-nad, under vilken tjänstgöringen upphörde.

Rätten till uppskov med indrivningsåtgärder har ansetts icke böra avse andra medel än sådana, som förfallit till betalning antingen under den tid, den skattskyldige tjänstgjort vid krigsmakten, eller under en månad där-efter.

Har jämlikt stadgandet i 2 § anstånd lämnats med indrivningen av i förtid förfallet delbelopp av utskylder och infaller den tidpunkt, då beloppet skulle få indrivas, under tjänstgöringen vid krigsmakten eller inom en månad efter tjänstgöringens slut, kan anståndet med indrivningen förlängas enligt nyss angivna bestämmelse (3 § andra stycket).

Uraktlåtenhet att i behörig ordning erlägga utskylder, allmänna avgifter och andra medel, som uppbäras i samband med utskylder, medför, att vid indrivningen av det restförda beloppet jämväl uttages en särskild indrivningsavgift. Denna påföljd har ansetts icke böra drabba skattskyldig i de fall, då enligt vad ovan nämnts uppskov med indrivningen skall äga rum på grund av militärtjänstgöring. Av flera skäl har det emellertid icke synts lämpligt att befria den skattskyldige från skyldighet att gälda indrivningsavgift, oberoende av när han, då uppskov med indrivningen icke vidare äger rum, fullgör sin betalningsskyldighet. Å andra sidan har denna påföljd, i fall då den skattskyldige med hänsyn till inkomst, förmögenhet, försörjningsskyldighet och andra ekonomiska förhållanden fått åtnjuta anstånd med indrivningen, ansetts icke böra drabba den skattskyldige omedelbart, så snart indrivningsåtgärder mot honom få vidtagas, utan har det synts skäligt, att denne beredes tillfälle att utan särskild kostnad erlägga utskylderna under någon tid därefter. I sådant hänseende har en tid av tre månader ansetts skälig. (4 § i förslaget till förordning.)

I *yttrandena* göres ingen erinran mot förslaget att upphäva skyldigheten att vid försummelse att i behörig ordning erlägga delbelopp av utskylder genast gälda jämväl senare förfallande delbelopp och icke heller mot förslaget att med indrivningen av restförda utskylder skall få anstå under tiden för tjänstgöringen vid krigsmakten och viss tid efter tjänstgöringens slut.

I övrigt äro meningarna delade angående principen för beredande av åsyftade lättnader med avseende å utskyldsbetalningen för ifrågavarande skattskyldiga.

Utom förut omförmälda myndigheter och sammanslutningar, som lämnat förslagen utan erinran eller i stort sett icke haft något att erinra mot desamma, hava *länsstyrelserna i Stockholms, Jönköpings, Malmöhus, Älvsborgs och Västmanlands län, föreningen Sveriges landsfiskaler, föreningen Sveriges stadsfogdar och svenska exekutionsmännens riksförbund* lämnat utan erinran förslaget, att den skattskyldige skall beredas tillfälle att utan skyldighet att gälda indrivningsavgift erlägga de utskylder, med vilkas indrivning anstånd åtnjutits, även under någon tid efter anståndstidens slut.

Statskontoret, riksräkenskapsverket, socialstyrelsen, länsstyrelserna i Örebro och Västernorrlands län samt uppbördsintendenten i Stockholm anse, att om den skattskyldige icke vid anståndstidens slut inbetalat de utskylder, med vilkas erläggande anstånd åtnjutits, vid indrivningen bör uttagas indrivningsavgift i vanlig ordning, men ifrågasätta, om icke anståndstiden bör förlängas med en eller annan månad.

Ur dessa myndigheters yttranden må anföras följande.

Socialstyrelsen förklarar sig vara tveksam om förslaget att indrivningsavgift ej skall få uttagas under viss tid efter anståndstidens utgång. Styrelsen fortsätter:

Beträffande de värnpliktiga, varom här är fråga, torde i regel indrivningen komma att verkställas genom införsel i lön. Sådan införsel kommer att tillgripas först någon tid efter det att den värnpliktige återgått till sitt normala arbete, och därest skattebeloppet är av någon betydelse, kommer uttagandet av skatten att utsträckas över en längre tidsperiod, varvid utkrävandet av den relativt ringa indrivningsavgiften icke torde bli särskilt kännbart. Då det väsentliga är, att den värnpliktige under värnpliktstjänstgöringen, då den vanliga inkomsten uteblir, och tiden närmast därefter får lättnad i fråga om skattekraven, torde berörda bestämmelse knappast vara erforderlig för ernående av det avsedda syftet, även om uppenbarligen vissa humanitära skäl kunna anföras för dess genomförande. Det synes under alla omständigheter ändamålsenligare, att, om uttagande av indrivningsavgift bör undvikas under tiden närmast efter värnpliktstjänstgöringens slut, anståndstiden för indrivning utsträcket, förslagsvis en månad.

Statskontoret finner icke något vara att invända mot att förbud stadgas mot indrivning av värnpliktig påförda utskylder under tiden för tjänstgöringen vid krigsmakten och viss tid därefter och anför vidare:

Promemorieförfattarens förslag att indrivningsavgift icke skulle uttagas av den skattskyldige å belopp, som erlades inom tre månader efter utgången av nyssnämnda anståndstid, kan statskontoret icke finna tillräckligt motiverat. För statskontoret måste det förefalla tämligen ändamålslost att medgiva dylik befrielse utan att samtidigt åtgärder vidtagas till förhindrande av att den skattskyldige blir föremål för indrivningsåtgärder, exempelvis utmätning. Här till kommer, att den föreslagna anordningen torde medföra, att de anståndsberättigade i stor utsträckning komma att underlåta att vid anståndstidens utgång verkställa sina inbetalningar och i stället avvakta krav från indrivningsförrättaren. Statskontoret avstyrker för den skull detta förslag men förordar samtidigt, att den tid, inom vilken indrivning icke får förekomma, utsträcket med en eller annan månad.

Riksräkenskapsverket anför i huvudsak följande:

Då de skattskyldiga, som enligt förslaget skola åtnjuta anstånd i fråga om indrivningen av restförda belopp, förutsättas hava blivit restförda så att säga under förmildrande omständigheter, torde det få anses med billighet öfvensstämmande att de ej drabbas av de vanliga påföljder av försummad skattebetalning, som huvudsakligen tillkommit i syfte att framtvinga en rättidig skattebetalning. Mot vad förslaget i detta avseende innebär, har riksräkenskapsverket i huvudsak intet att erinra. Att de värnpliktiga befrias från skyldigheten att erlägga indrivningsavgiften finner riksräkenskapsverket sålunda vara i princip riktigt. Frågan om i vilken utsträckning detta bör ske, kan däremot uppenbarligen bli föremål för delade meningar. Värnpliktig, som åtnjutit anstånd, skall enligt förslaget fritagas från skyldighet att erlägga indrivningsavgift, i den mån utskylderna kunna indrivas inom tre månader efter det anstånd utgått. Denna tidsbegränsning torde väl hava föreslagits bland annat i syfte att förmå de skattskyldiga att själva medverka till att indrivningen ej skall behöva onödigt draga ut på tiden. Med hänsyn till att vid inkallelser av längre varaktighet skatter, förfallna vid skilda upp-bördstillfällen, samtidigt kunna bli föremål för indrivning, torde lämpligheten av en så snäv tidsbegränsning starkt kunna ifrågasättas.

Betydligt enklare skulle frågan om indrivningsavgiften te sig, därest man frånginge förslaget, att nu ifrågavarande skattskyldiga efter åtnjutet anstånd med indrivningen skola vara befriade från att erlägga indrivningsavgift å

belopp, som kunna uttagas inom viss tid efter det anståndet utgått. En i viss mån motsvarande lättnad för den skattskyldige skulle man kunna ernå genom att förlänga anståndstiden med någon månad och låta vanliga regler om indrivningsavgift tillämpas, så snart indrivningen finge påbörjas. De skattskyldiga komme ju att åtnjuta befrielse från indrivningsavgift i fråga om belopp, som de före anståndstidens utgång självmant erlade. Anståndstiden kunde betraktas som en särskild uppbördstermin för de värnpliktiga, varunder dessa bereddes tillfälle att i ett sammanhang inbetala de skatter, som förfallit till betalning under den tid militärtjänstgöringen varat eller viss tid därefter. Inbetalning finge ske till utmätningsmannen i orten.

Vid en jämförande värdering av en lösning enligt, å ena sidan, de grunder som i det remitterade förslaget angivits och, å andra sidan, de nu senast antydda riktlinjerna bör särskild hänsyn tagas till det förhållandet, att utskyl-der, varom här är fråga, med all sannolikhet i mycket betydande omfattning måste bli-va föremål för avkortning. I de fall då sådan avkortning, helt eller delvis, kommer till stånd, torde frågan om indrivningsavgiftens utgå-ende för den skattskyldige sakna betydelse. Endast i de fall då restfört be-lopp helt indrives, innebär indrivningsavgiftens uttagande en ökad belast-ning av den skattskyldige, vilken belastningsökning i och för sig kan synas oskäligt betungande.

Det företråde i sistangivna hänseende, som det remitterade förslaget till lättnader vid skattebetalningen onekligen äger, finner riksräkenskapsverket emellertid icke uppväga de fördelar i fråga om restindrivningens genomfö-rande och i kontrollhänseende, som det ovan skisserade förenklade förslaget skulle medföra.

Uppbördsintendenten i Stockholm anför i huvudsak:

Enligt förslaget skulle under 3 månader närmast efter anståndstidens ut-gång indrivning väl äga rum, men indrivningsavgift däremot icke uttagas av den skattskyldige; ersättning härför skulle i stället beredas av statsmedel. Värdet av en dylik anordning synes ur flera synpunkter synnerligen disku-tabelt; sett i förhållande till nu gällande principer i fråga om restindriv-ningen måste uppläggningsen av problemet även synas irrationell. För veder-börande myndigheter måste systemet bli-va ytterst betungande. Indrivnings-förrättaren måste nämligen särskilja icke mindre än tre olika kategorier: först dem som åtnjuta anstånd med alla indrivningsåtgärder, så dem beträf-fande vilka ingen indrivningsavgift skall uttagas, men för vilka ersättning skall utgå av statsmedel (3 månadersperioden), och slutligen dem beträffande vilka indrivningsavgift i vanlig ordning skall utgå, alltså efter 3 månaders-periodens utgång. Att en dylik uppdelning ur bokförings- och redovisnings-synpunkt kommer att åsamka indrivningsmyndigheten mycket besvär och onödigt arbete är uppenbart. För Stockholm, som dock omfattar mer än en tredjedel av rikets kronouppbörd, tillkommer därjämte en annan omstän-dighet, som gör att frågan blir än mer invecklad. Enligt där gällande be-stämmelser debiteras nämligen indrivningsavgift i samband med att rest-längden upprättas, och meddelar överståthållarämbetet uppbördsorder å slut-summan av de sålunda påförda avgifterna och ingår denna summa i månads-räkningarnas debet. På sätt förut framhållits är det på förhand omöjligt att veta vilka skattskyldiga varit i militärtjänstgöring, vadan följaktligen indriv-ningsavgift i vanlig ordning måste påföras även dem, som sedan få åtnjuta anstånd. Den tekniska gången blir således den, att indrivningsavgift först måste debiteras och därefter avkortas för alla, som betala under anstånds-tiden eller under den därpå följande 3 månadersperioden; en debitering skall därefter ske för beräkning av ersättningen av statsmedel, låt vara under viss

förenklad form. Allt som allt kommer proceduren, bland mängden av övriga göromål, bliva ett kännbart tillskott i arbetsbördan och icke så litet betungande.

Befrielsen från erläggande av indrivningsavgift kan vidare tänkas verka i riktning mot ett försvagande av indrivningsavgiftens idé såsom verksamt korrektiv mot försumliga skattebetalare. I praktiken torde sannolikt denna befrielse nämligen komma att verka såsom en förlängning av anståndstiden i så måtto, att vederbörande skattebetalare med alla medel söka uppskjuta betalningen så länge de icke behöva betala indrivningsavgift. Och det kan starkt ifrågasättas huruvida icke då anståndet kommer att i stället för att gagna bliva till skada. Ty nya skatteposter hinna under tiden förfalla och bliva möjligheterna för skattebetalaren att någonsin komma ifatt sig med skattebetalningen då så mycket mindre. Erfarenheten visar ändock att en person med relativt svag ekonomi, som en gång kommit på rest, har mycket svårt att komma på rätt köl igen. Än vidare bör uppmärksammas, att genom att perioden utsträcks att avse så lång tid som tre månader, räknat från en i förhållande till vederbörande uppbornsstämman relativt sen tidpunkt, ofta kommer att inträffa att nya utskylder restförts beträffande vilka indrivningsavgift skall uttagas.

Det vill fördenskull synas, som om det mest rationella vore att helt slopa den från indrivningsavgift fria 3 månadersperioden och i stället förlänga anståndstiden förslagsvis en månad. Skattskyldiga, som avses i förslaget, kunna särskiljas i tre olika kategorier: för det första de, som hava en solid och ordnad ekonomi och därför — då ju icke är fråga om befrielse från skattebetalning — icke begagna sig av möjligheten att erhålla anstånd, för det andra den stora kategori försumliga skattebetalare, som alltid plägar ligga på rest, och för det tredje de eljest lojala skattebetalare, som på grund av militärtjänstgöringen fått så kraftigt reducerade inkomster att de verkligen blivit urståndsatta att i vanlig ordning fullgöra skattebetalningen. Det är synbarligen denna sistnämnda grupp, som i detta sammanhang mest förtjänar beaktas. Beträffande dessa torde emellertid förhållandet vara det, att det stora flertalet har veckoavlönning och följaktligen sin ekonomi ordnad på kortare sikt. Det kan därför förutsättas, att därest de icke inom den sålunda förlängda anståndstiden förmått gälda sina oguldna utskylder, de ej heller framdeles skola kunna betala, i all synnerhet om militärtjänstgöringen varat en längre tid, varunder flera skatteposter hunnit restföras. Sannolikt torde avkortningsinstitutet i dessa fall ändock slutligen få tillgripas.

För indrivningsmyndigheterna kommer utan gensägelse det nu föreslagna systemet att bliva väsentligt lättare att bemästra. Och det torde efter vad ovan sagts även för vederbörande skattebetalare i det långa loppet att vara att föredraga.

Utom av ovannämnda myndigheter, vilka anse, att den skattskyldige vid indrivning efter anståndstidens slut skall vara skyldig att i vanlig ordning erlægga indrivningsavgift, har förlängning av den tid, under vilken indrivning icke skulle få äga rum, med en eller annan månad ifrågasatts av några länsstyrelser. Sålunda anför *länsstyrelsen i Malmöhus län*:

Det är knappast antagligt att den skattskyldige, som genom militärtjänstgöringen sannolikt fått sin ekonomi ganska avsevärt försämrad skulle inom den korta tiden av föga mera än en månad kunna icke blott skaffa sig och sin eventuella familj uppehålle utan därtill så förbättra sitt inkomstförvärv att detta skulle räcka jämväl till erläggande av de restförda utskyldsbeloppen. Han har under angivna respittid kanske icke ens hunnit erhålla nå-

gon arbetsanställning. Det är att märka att flertalet av dessa tjänstgörings-skyldiga sannolikt aldrig varit restförda och just tillfölje den oförutsedda tjänstgöringen saknat möjlighet att skaffa medel till gäldande av skatten. Det synes länsstyrelsen därför med billighet överensstämmande att ifråga-varande personer medgäves anstånd förslagsvis tre månader efter tilländalupen militärtjänstgöring innan indrivningsåtgärder finge vidtagas.

Angående den tid, under vilken anstånd med indrivningen må åtnjutas, anför vidare *riksräkenskapsverket*:

Anståndstiden har i förslaget till förordning bestämts sålunda, att indrivning icke må äga rum tidigare än andra kalendermånaden efter utgången av den månad, under vilken tjänstgöringen upphörde. En på sådant sätt fixerad anståndstid kan tydligen komma att betydligt variera från fall till fall, beroende på tidpunkten för tjänstgöringens upphörande under månaden. Riksräkenskapsverket finner det därför vara rättvisare, att anståndstiden sättes att utgå viss bestämd tid, exempelvis 6 veckor efter det tjänstgöringen i varje fall upphört.

Vad angår den tid efter anståndstidens slut, inom vilken enligt förslaget inbetalning skall få ske utan att indrivningsavgift uttages, ifrågasätter riksräkenskapsverket som förut nämnts lämpligheten av en så snäv tidsbegränsning härför, som föreslagits.

Styrelsen för *föreningen Sveriges landsfiskaler* anför:

Att lämna sådan skattskyldig, varom här är fråga, skäligt rådrum för frivilligt gäldande av restförda utskylder innan dessa få göras till föremål för indrivningsåtgärder synes välbefogat. Vilken tidsintervall ett dylikt anstånd lämpligen bör omfatta torde däremot lämna rum för olika meningar. Styrelsen vill för sin del ansluta sig till det remitterade förslaget härutinnan, som synes väl avvägt med behörigt hänsynstagande till alla parter berättigade intressen. Detta spörsmål sammanhänger emellertid intimt med frågan om vilka påföljder, som den försummade skattebetalningen kommer att medföra för de värnpliktiga i form av indrivningsavgifter. I förevarande sammanhang måste indrivningsavgiftens korrektiva egenskap helt naturligt bortfalla, då den uraktlåtna betalningen måste förutsättas vara beroende av omständigheter, varöver den skattskyldige icke råder. Styrelsen finner det därför rimligt, att värnpliktig, varå förordningen äger tillämpning, helt befrias från indrivningsavgift, oavsett när han kan erlagga skattebeloppet. Att, såsom föreslagits, fastställa gränsen för sådan befrielse till tre månader från inträdd betalningsskyldighet synes vara ägnat att gynna de ekonomiskt bäst lottade. De i ekonomiskt hänseende sämre ställda hava i de flesta fall pågående införsel, som avbrutits genom värnpliktstjänstgöringen men automatiskt kommer att fortsättas vid arbetsanställningens återupptagande. Härigenom hindras de att komma i åtnjutande av den föreslagna 3-månaders fristens förmåner. Om militärtjänstgöringen icke mellankommit skulle måhända åtskilliga av dem hunnit fullborda restbetalningen och frivilligt kunna å uppbördsstämman erlagga de nya skatterna. Visserligen kan man säga att en del notoriska skattesolkare komme att oförtjänt draga fördel av befrielsen från indrivningsavgift, men det måste å andra sidan hävdas såsom med rättvisa och billighet förenligt, att alla, som genom värnplikten hindras att fullgöra sin skattskyldighet å föreskriven tid, oavsett ekonomiska villkor och möjligheter erhålla samma förmån i förevarande hänseende.

I fråga om det i promemorian framlagda förslaget att, såvitt angår nu *Departements-* ifrågavarande skattskyldiga, upphäva skyldigheten att vid försummelse att i *chefen.* behörig ordning erlägga delbelopp av utskylder genast gälda jämväl senare förfallande delbelopp har i de avgivna yttrandena icke gjorts någon erinran, och för egen del finner jag en sådan uppmjukning av eljest gällande regler motiverad.

När det gäller lämpligaste sättet att bereda lättnader i övrigt för de värnpliktiga med utskyldsbetalningen, synas två vägar stå till buds, nämligen antingen att endast medgiva anstånd med indrivningen under viss tid eller ock att, utom sådant anstånd, även medgiva befrielse från skyldigheten att gälda indrivningsavgift, om utskylderna inbetalas inom viss tid efter anståndstidens utgång. I promemorian har föreslagits en lösning enligt sistnämnda alternativ. På denna punkt hava meningarna varit mycket delade bland de hörda myndigheterna. De flesta av dessa, däribland så gott som samtliga länsstyrelser, hava godtagit promemorians ståndpunkt, varemot andra, såsom statskontoret, riksräkenskapsverket, socialstyrelsen och överståthållarämbetet, i princip förordat det förstnämnda alternativet, enligt vilket indrivningsavgift i vanlig ordning skulle uttagas efter anståndstidens slut.

Enighet råder alltså såtillvida, att med indrivningen av utskylder, som restförts i anledning av den skattskyldiges värnpliktstjänstgöring, under alla förhållanden bör få anstå under tiden för tjänstgöringen och en viss tid därefter. Till denna uppfattning vill även jag ansluta mig. Under nämnda tid bör den skattskyldige skonas från alla indrivningsåtgärder. Där — såsom fallet är i Stockholm — restindrivningen är så anordnad, att alla skattskyldiga, som icke i behörig ordning fullgjort sin utskyldsbetalning, till en början skriftligen uppmanas att fullgöra sin betalningsskyldighet, synes emellertid hinder icke böra möta, att sådant krav framställles, om därvid blott på lämpligt sätt erinras om möjligheten för skattskyldiga, om vilka nu är fråga, att erhålla anstånd med indrivningen av utskylderna.

Vad därefter angår frågan, huruvida den skattskyldige även under viss tid efter anståndstidens slut bör vara befriad från skyldighet att gälda indrivningsavgift, vill jag giva min anslutning till den i promemorian uttalade åsikten, enligt vilken dylik befrielse bör medgivas. De skäl, som varit för mig avgörande vid detta ståndpunktstagande, äro dels att vid en lösning enligt det andra alternativet anståndstiden icke synes mig kunna utmätas tillräckligt lång för att syftet med de ifrågasatta åtgärderna skall kunna vinnas och dels att ur indrivningssynpunkt en dylik anordning synes mig mindre tillfredsställande.

För att verklig lättnad skall vinnas i de olägenheter med avseende å skattebetalningen, som föranletts av att den skattskyldige nödgats avbryta sin vanliga verksamhet, bör enligt min mening möjlighet beredas honom att — samtidigt som han i vanlig ordning inbetalar senare förfallande skatter — erlägga de restförda utskylderna under en ej alltför kort tid efter tjänstgöringens slut. Om en skattskyldig, som åtnjuter anstånd med indrivningen av på grund av värnpliktstjänstgöring restförda utskylder, för att kunna i rätt tid

inbetala utskylderna skulle nödgas avstå från att i vederbörlig ordning erlägga utskylder, som förfalla till betalning efter tjänstgöringens slut och med vilkas erläggande något uppskov icke kan erhållas, bleve följden att även dessa senare utskylder komme att restföras. I sådant fall skulle varken för den skattskyldige eller det allmänna något vara vunnet med att ett kortare anstånd ägt rum med indrivningen av de först restförda utskylderna. Det kan vidare icke anses rimligt att stat eller kommun, som hos den värnpliktige har fordran på skatt, skulle under någon längre tid helt avstå från möjligheten att göra sig betald för sina fordringar, under det att alla andra borgenärer skulle kunna göra sina fordringar gällande. Detta torde minst av allt böra ifrågakomma under en tid, då för det allmänna största behov av medel föreligger. Det har heller icke i något av de avgivna yttrandena förutsatts, att den tid under vilken anstånd med indrivningen finge åtnjutas skulle med mera än någon månad utsträckas utöver den i promemorian föreslagna av en à två månader. Man synes sålunda hava räknat med en anståndstid av högst omkring tre månader efter tjänstgöringens slut. Även om den indrivningsfria tiden skulle utsträckas åtskilligt längre, skulle helt visst anståndstiden i många fall befinnas otillräcklig för att den skattskyldige, utan eftersättande av under anståndstiden förfallande skatter, skulle kunna under denna tid hopbrunga erforderliga medel för gäldande av de utskyldsbelopp, med vilkas indrivande fått anstå. Särskilt efter en längre tjänstgöringstid, under vilken flera utskyldsbelopp förfallit till betalning, komme svårigheterna för den skattskyldige att inom anståndstiden fullgöra skattebetalningen att te sig oöverkomliga.

Ur uppbördssynpunkt synes det ej heller rationellt att under en längre tid efter tjänstgöringens slut helt överlämna åt den skattskyldiges eget initiativ att erlägga de restförda utskylderna. I detta sammanhang vill jag erinra om att i så gott som samtliga yttranden, i vilka förordats, att befrielsen från att gälda indrivningsavgift skulle inskränkas till den tid, under vilken anstånd med indrivningen åtnjutes, synes hava förutsatts, att under anståndstiden ej något krav skulle framställas mot den skattskyldige eller denne på annat sätt erinras om sin ifrågavarande skatteskuld. För all restindrivning torde det emellertid vara av största betydelse, att indrivningsförrättaren så snart som möjligt kommer i kontakt med den betalningsskyldige. Om den skattskyldige — måhända efter en lång tjänstgöringstid — icke på något sätt erinras om skyldigheten att erlägga skatt, med vars indrivande fått anstå, torde det lätt inträffa, att han försummar att avsätta nödiga medel till skattens betalande. En sådan försummelse torde under de förhållanden det här gäller framstå såsom förklarlig och knappast böra läggas den skattskyldige till last.

Det synes mig vidare för vinnande av syftet med ifrågavarande undantagsbestämmelser nödvändigt, att den skattskyldige beredes möjlighet att erlägga de restförda utskylderna genom avbetalningar. I intet av de yttranden, som ställa sig avvisande till promemorians förslag på denna punkt, har ifrågasatts, att den skattskyldige skulle under anståndstiden annorledes än i ett samman-

hang få inbetala utskylderna. För de flesta skattskyldiga, som här komma i fråga, torde erläggandet av de utskylder, med vilkas indrivande fått anstå, komma att utgöra en ytterst kännbar påfrestning, i synnerhet som betalningen av de restförda utskylderna i de flesta fall måste verkställas samtidigt med att den skattskyldige har att fullgöra betalning av senare förfallande utskylder och infria andra förpliktelser, som blivit eftersatta. Man torde under sådana förhållanden icke kunna räkna med att de skattskyldiga i allmänhet skola kunna under en längre tid av egen drift avsätta medel för att vid anståndstidens slut i ett sammanhang fullgöra skattebetalningen. Det torde ställa sig mindre besvärligt för den skattskyldige, om han har möjlighet att fullgöra skattebetalningen under en längre tid genom avbetalningar till indrivningsförrättaren. I så fall torde merendels mellan denne och den skattskyldige kunna träffas överenskommelse om lämpligt betalningssätt.

Att under den tid efter anståndstidens utgång, under vilken indrivningsavgift ej skall få uttagas, vanliga tvångsmedel såsom införsel och utmätning kunna komma i fråga, finner jag icke böra föranleda betänkligheter. Vad angår införsel torde gällande bestämmelser i införsellagen tillförsäkra den skattskyldige att vid indrivningen skäligen hänsyn toges till omständigheterna. I fråga om utmätning torde såsom förut antylts böra förordnas, att lagen med särskilda bestämmelser rörande utmätning hos vissa värnpliktiga m. m. skall lända till efterrättelse jämväl vid utmätning enligt restindrivningsförordningen. Härigenom skulle i händelse av utmätning för uttagande av utskylder hos skattskyldig, varom här är fråga, vissa lättnader komma att inträda.

Av den ståndpunkt jag tagit i den nyss berörda principfrågan följer, att den indrivningsfria anståndstiden icke torde böra utsträckas nämnvärt utöver vad som föreslagits i promemorian. En utsträckning av anståndstiden därhän, att i allmänhet en skattskyldig skulle kunna enbart under anståndstiden till fullo inbetala de restförda utskylderna, anser jag av skäl, jag förut angivit, icke böra ifrågakomma. Syftet med en indrivningsfri tid bör enligt min mening i stället var att skona den skattskyldige från alla indrivningsåtgärder under tjänstgöringstiden och en kortare tid därefter, då han kan antagas icke hava medel till gäldande ens av någon del av dessa utskylder och måhända icke har sådan överblick över sin ekonomiska ställning, att han kan uppgöra någon plan för avbetalning av desamma. På sätt riksräkenskapsverket anfört torde anståndstiden böra gå till ända viss bestämd tid efter det tjänstgöringen i varje fall upphört, och denna tid synes skäligen kunna bestämmas till två månader.

Vad angår den tid efter anståndstidens slut, under vilken den skattskyldige skall vara befriad från att erlægga indrivningsavgift, anser jag den böra tilltagas väsentligt längre än vad i promemorian föreslagits. Att, såsom från något håll föreslagits, borttaga varje tidsbegränsning synes mig å andra sidan vara att gå för långt. Genom en begränsning till en viss, ej alltför kort tid kan befrielsen från att gälda indrivningsavgift komma att utgöra en verklig drivfjäder för den skattskyldige att söka inom denna tid inbetala utskyl-

derna. Det synes vidare angeläget, att de särskilda anordningar, som torde erfordras för kontroll av ersättning för indrivningen, icke behöva uppehållas under någon längre tid efter det all sådan tjänstgöring vid krigsmakten, varom nu är fråga, upphört. Under beaktande av dessa synpunkter förordar jag, att den tid, då indrivning skall få äga rum men indrivningsavgift ej skall få uttagas, sättes så lång, att den jämte anståndstiden utgör ett år.

Frågan om behovsprövning.

Såsom framgår av vad förut anförts förutsätter promemorian — med visst undantag — en behovsprövning, i det att de ifrågasatta åtgärderna för beredande av lättnad med avseende å värnpliktigas utskyldsbetalning föreslagits skola begränsas att avse dem, som med avseende å inkomst, förmögenhet, försörjningsskyldighet och övriga ekonomiska förhållanden äro i behov av anstånd med utskyldernas gäldande.

Detta förslag har i allmänhet lämnats utan erinran. I några yttranden har emellertid yppats annan mening eller framställts vissa anmärkningar.

Ur dessa yttranden må anföras följande.

Statskontoret, som anser att befrielse från att erlägga indrivningsavgift skall ifrågakomma endast under den tid, då indrivning icke får ske, håller före, att anstånd med indrivningen utan större olägenheter för det allmänna borde kunna medgivas samtliga avsedda värnpliktiga utan att hänsyn tages till förmögenhetsställning. Ämbetsverket anmärker vidare, att prövningen av frågan, huruvida förmögenhets- och inkomstförhållandena skulle utgöra hinder för anstånd, skulle ankomma på utmätningssmannen, vilken, därest han ansåge hinder föreligga, skulle äga uppbära indrivningsavgift. En dylik anordning måste enligt statskontorets mening om möjligt undvikas.

Riksräkenskapsverket anser den ifrågasatta villkorligheten i fråga om anstånds åtnjutande ej motiverad. Redan det förhållandet att värnpliktig blivit uppförd å restlängd syntes i första hand utgöra skäl för antagande, att utskyldernas erläggande i behörig tid varit förenat med sådana svårigheter, att visst anstånd med deras gäldande borde kunna få åtnjutas. För ämbetsverkets ställningstagande avgörande hade emellertid varit den ojämnhet i tillämpningen, som med en villkorlig anståndsregel skulle bli ofrånkomlig.

Länsstyrelsen i Örebro län anför:

Någon prövning av uppskovsbehov synes knappast vara erforderlig. En sådan är tidsödande och leder ej alltid till rättvist resultat. Anses emellertid behovsprincipen böra vidhållas, kan så förfaras, att för den värnpliktiga vid inryckningen tillkännagives, att de kunna erhålla uppskov med utskyldsbetalningen samt vad därför erfordras. Det torde vara tillräckligt med en anmälan till utmätningssmannen, att behov av uppskov föreligger.

Länsstyrelsen i Jämtlands län anför i anslutning till 3 § i förslaget till förordning:

Av paragrafens avfattning och motiven synes framgå, att presumptionen är att anståndsmedgivande skall såsom regel lämnas. Emellertid kan den värnpliktige under angivna förhållanden dock vid tiden för uppbörden ej alltid

med visshet avgöra, huruvida anstånd kommer att meddelas eller icke. Med hänsyn härtill synes det länsstyrelsen skäligt, att värnpliktig, som på grund av ovan angivna orsaker ej kan erhålla anstånd, så snart restlängden kommit utmätningssmannen tillhanda, härom av denne underrättas. Rimligtvis bör också sådan värnpliktig erhålla rätt till uppskov med indrivningsåtgärder under viss av utmätningssmannen utsatt kortare tid. Därest betalning av utskylderna sker inom denna tid, bör den värnpliktige vara befriad från indrivningsavgift.

Styrelsen för *Svenska stadsförbundet* anför:

Styrelsen har särskilt observerat, att någon närmare föreskrift icke lämnats om, hur den prövning av den inkallades ekonomiska förhållanden, som moratoriet förutsätter, skall verkställas. Denna prövning förefaller vara av den betydelse ur kommunalsynpunkt, att ett inflytande på densamma från kommunernas egna organ bör vara tryggt.

För egen del finner jag det visserligen vara principiellt riktigast, att anstånd meddelas endast i de fall då den skattskyldige är i behov därav. Det kan emellertid icke bestridas, att en behovsprövning skulle för indrivningsförrättarna medföra ökat arbete och att risk finnes för ojämnhet i tillämpningen. Då frågan dessutom ur statsfinansiell synpunkt torde vara av mindre betydelse, förordar jag, att därest övriga förutsättningar äro för handen anstånd med indrivningen må äga rum oavsett behovet därav i det enskilda fallet. Departements-
chefen.

Frågan om vilka utskylder anståndet bör avse.

Rörande frågan vilka utskylder de särskilda bestämmelserna böra avse göras följande uttalanden.

Statskontoret fäster uppmärksamheten vid att uttrycket »utskylder och andra medel, som avses i 1 § restindrivningsförrättningen» i 3 § i det remitterade förslaget till förordning med särskilda bestämmelser angående indrivning av utskylder m. m. hos vissa värnpliktiga torde innefatta samtliga å debetsedel upptagna utskylder och avgifter och således även sådana avgifter till privata rättssubjekt, med vilka enligt den i promemorian intagna motiveringen anstånd icke ansetts böra medgivas. Statskontoret tillägger i detta sammanhang, att hinder icke syntes böra möta att giva berörda författningsbestämmelse det innehåll, som densamma erhållit genom ovannämnda formulering.

Länsstyrelsen i Stockholms län anför:

Länsstyrelsen biträder förslaget att från förordningens tillämpning undanta medel enligt 1 § c) i restindrivningsförrättningen men vill i samband härmed erinra om, hurusom bland medel, som avses i 1 § a) samma förordning, kunna ingå brandstodsmedel, försäkringsavgifter och annuiteter, som måhända böra bedömas något annorlunda än de allmänna utskylderna.

Riksräkenskapsverket yttrar:

Riksräkenskapsverket kan för sin del icke tillstyrka det undantag från regeln om anstånd med indrivningsåtgärder och befrielse från indrivningsav-

gift, som föreslagits i fråga om fastighetsskatt och andra medel, för vilka fast egendom svarar. Bland fastighetsägarna återfinnas nämligen stora grupper av småbrukare och andra, vilka redan under normala förhållanden höra till de ekonomiskt minst bärkraftiga skattskyldiga och vilka under de särskilda förhållanden, som här avses, torde komma att framför stora grupper av exempelvis tjänstemän och arbetare vara i behov av att få åtnjuta de lättnader, varom nu är fråga.

Styrelsen för *svenska landskommunernas förbund* anför liknande synpunkter.

Styrelsen för *svenska exekutionsmännens riksförbund* anser att anstånd bör lämnas beträffande fastighetsskatt under hänsynstagande dock till den förmånsrätt som omförmäles i 17 kap. 6 § handelsbalken.

I ett par av de avgivna yttrandena ifrågasättes, att anstånd med indrivningen skall kunna ifrågakomma även med avseende å utskylder, som förfallit till betalning senare än i promemorian föreslagits.

Sålunda föreslår *länsstyrelsen i Älvsborgs län*, som anser, att anståndstiden icke bör göras kortare än tre månader, att anstånd skall kunna erhållas med indrivningen av utskylder, som förfallit under tjänstgöringstiden eller inom tre månader efter tjänstgöringens slut.

Länsstyrelsen i Jönköpings län anser, att det för vinnande av det med den tilltänkta anordningen avsedda syftet är erforderligt, att fristen förlänges till förslagsvis två å tre månader från uttryckningen.

*Departements-
chefen.*

Bland utskylder och avgifter, som avses i 1 § a) restindrivningsförordningen, ingå annuiteter å dikningslån och dylikt, avgifter till riksförsäkringsanstalten samt avgifter till sådana på ömsesidighet grundade brand-, hagelskada- eller kreatursförsäkringsanstalter, som jämlikt kungörelsen den 22 oktober 1886 angående uppbörd av avgifter till vissa på ömsesidighet grundade försäkringsanstalter äga rätt att få avgifter debiterade, indrivna och redovisade i sammanhang med kronouppbörderna. Att låta nu ifrågasätta åtgärder av moratoriekaraktär vinna tillämpning även å annuiteter och avgifter till riksförsäkringsanstalten finner jag icke böra ingiva några betänkligheter. Vad däremot angår avgifter till enskilda försäkringsanstalter skulle åtgärderna onekligen komma att på ett godtyckligt sätt drabba vissa privata rättssubjekt. Då det står ifrågavarande försäkringsanstalter fritt att, när de så önska, uppbära sina avgifter på annat sätt, och det med fog kan anses, att de, så länge de begagna sig av rätten att få avgifterna uppburna i sammanhang med kronouppbörderna, få finna sig i de förändringar med avseende å uppbörden, som ur allmänna synpunkter kunna anses påkallade, torde måhända icke i och för sig hinder böra möta mot att låta åtgärderna omfatta även sådana avgifter. Emellertid får icke förbises att, om anstånd medgives med indrivningen av försäkringsavgift, försäkringstagaren lätteligen kan bibringas den föreställningen, att försäkringen, oaktat avgiften icke i behörig ordning erlagts, är gällande, så länge anstånd åtnjutes, och på grund härav måhända tillskyndas rättsförlust. Det torde därför vara lämpligast

att anståndet icke omfattar försäkringsavgifter av ifrågavarande art. Med denna ståndpunkt synes nödvändigt att försäkringstagare, som vill komma i åtnjutande av anstånd med indrivningen av övriga kronoutskylder, beredes möjlighet att i vederbörlig ordning erlägga enbart honom påförd avgift till dylik försäkringsanstalt. Förordnande härom torde, i händelse den föreslagna lagstiftningen genomföres, böra meddelas av Kungl. Maj:t.

Jag delar de betänkligheter som anförts mot att utskylder, för vilka fast egendom svarar, skulle undantagas från tillämpningen av ifrågavarande bestämmelser. Å andra sidan anser jag mig icke kunna förorda, att bestämmelserna utan vidare göras tillämpliga å sådana utskylder. I sådant fall skulle nämligen risk föreligga, att tiden för företräde till betalning ur egendomen jämlikt 17 kap. 6 § handelsbalken — ett år efter förfallodagen — skulle kunna överskridas. Enligt min mening bör förevarande stadgande få den avfattning, att med indrivningen av utskyld, som skall utgå för fast egendom, skall få anstå i enlighet med vad som föreslagits beträffande övriga utskylder, dock icke längre tid än att den i nämnda lagrum stadgade förmånsrätten kan göras gällande.

Vad angår frågan om förfallotiden för de utskylder, med vilkas indrivning skall kunna anstå, finner jag mig böra föreslå, att anstånd medgives med indrivningen av utskylder, som förfallit till betalning under tiden för tjänstgöringen eller inom två månader efter tjänstgöringens slut.

Initiativ av den skattskyldige för anstånds erhållande.

Promemorian bygger på den förutsättningen, att den värnpliktige icke själv skall behöva taga något initiativ för att komma i åtnjutande av anstånd med utskyldernas erläggande utan att indrivningsmyndigheterna skola prestera den för förordningens tillämpning erforderliga utredningen.

I promemorian anföres sålunda:

Exekutionsbiträden med ej alltför stora och folkrika tjänstgöringsområden torde utan större besvär och omgång kunna i förekommande fall i orten inhämta erforderliga upplysningar angående i restlängd upptagna personers militärtjänstgöring. I annat fall torde rullföringsexpeditionernas medverkan kunna påräknas. Då uppgift skall inhämtas från rullföringsexpedition, torde det vara nödvändigt att upplysning lämnas angående efterfrågade personers fullständiga namn, födelsedatum och kyrkoskrivningsort. Erforderliga uppgifter härom torde i de flesta fall kunna erhållas ur mantalslängderna.

I åtskilliga av de avgivna utlåtandena framföras betänkligheter mot den ökning av arbetsbördan för befattningshavare, som handhava indrivningen, och länsstyrelserna, som skulle uppkomma vid ett genomförande av förslaget. Några länsstyrelser giva uttryck åt liknande erinringar för rullföringsexpeditionernas del.

Från flera håll framhålles lämpligheten av att låta frågan om anstånd bliva beroende av ett initiativ från den skattskyldige.

Sålunda anser *uppbördsintendenten i Stockholm*, att det icke torde kunna

undvikas att krav i vanlig ordning finge framställas. Det bleve därefter den skattskyldiges sak att begära anstånd på grund av militärtjänstgöringen.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län anför:

Det synes ligga nära till hands, att de värnpliktiga själva åläggas att tillhandahålla indrivningsmyndigheterna de önskvärda uppgifterna. Värnpliktig, beträffande vilken den föreslagna bestämmelsen i 2 § blir tillämplig, liksom värnpliktig, som anser sig berättigad till anstånd enligt förslaget 3 §, synes böra vara pliktig tillsända vederbörande exekutionsbiträde eller utmätningsman uppgifter i den omfattning, som för ärendets prövning finnes påkallad. För ändamålet lämpade tryckta blanketter böra tillhandahållas hos vederbörande militära och civila statliga myndigheter ävensom hos kommunerna. Sålunda meddelade uppgifter böra kunna utan vidare godtagas, därest deras riktighet vitsordas av vederbörande militärbefälhavare eller av två trovärdiga personer. Det må här erinras om att vid militärtjänstgöringens slut anteckning om tjänstgöringens art och längd verkställs i inskrivningsboken. Underlåtenhet från värnpliktigs sida att fullgöra ovannämnd uppgiftsskyldighet bör givetvis icke föranleda till att han går miste om de förmåner, varom är fråga, där det eljest är eller blir för indrivningsmyndigheten känt, att vederbörande fullgjort eller fullgör sådan tjänstgöring, på grund varav han kan befinnas berättigad åtnjuta dem. Men det synes böra i första hand ankomma på den värnpliktige själv att tillvarata sina intressen i ifrågavarande hänseende.

Länsstyrelserna i Västmanlands och Kopparbergs län anföra liknande synpunkter.

Svenska exekutionsmännens riksförbund yttrar, bland annat:

Det enklaste synes vara, att samtidigt med kungörelse angående uppbörd meddelas, att skattskyldig, därest uppbördsterminen inträffar under hans tjänstgöring eller senast en månad efter dess upphörande, har att, därest han önskar komma i åtnjutande av anstånd, därom göra skriftlig anmälan. Anmälan göres beträffande kronoutskylder hos vederbörande utmätningsman (stadsfogde) och beträffande kommunalutskylder hos den kommunala uppbördsmyndigheten. Sådan anmälan bör göras senast 14 dagar efter uppbördsterminens slut. Genom ett kortfattat och generellt cirkulär till militärmyndigheterna borde de värnpliktiga också kunna erinras om anmälningskyldigheten. Eventuellt torde också blanketter kunna tillhandahållas hos militärmyndigheterna. I anmälan upptages lämpligen namn, titel, adress, födelse, rullföringsområde samt den tid, under vilken militärtjänstgöring pågått. Vidare bör lämplig plats beredas för rullföringsexpeditionens sedermera verkställda anteckningar om dag för tjänstgöringens början och slut. Sedan föreskriven anteckning verkställts i kommunalrestlängden, biläggas anmälan restlängden, som översändes till utmätningsmannen. Utmätningssmannen (exekutionsbiträdet) har då möjlighet att utan alltför tidsödande förarbete kunna bedöma läget och genom samarbete med rullföringsexpeditionen erhålla nödiga upplysningar angående de inkallades fortsatta tjänstetid. På ovan angiven plats å anmälan bestyrker rullföringsexpeditionen vederbörandes tjänstgöringstid.

Skulle i något enstaka fall sådana exceptionella förhållanden vara rådande, att den skattskyldige icke själv eller genom ombud haft möjlighet att verkställa anbefalld anmälan, kan detta sedermera ordnas genom indrivningsmyndigheten, som då också hos den kommunala uppbördsmyndigheten låter verkställa komplettering av restlängden. Vidare bör kanske anmär-

kas, varför anmälan beträffande kronoutschylder bör göras hos utmätningssmannen och icke till uppbördsmyndigheten. Förhållandet är dels beroende därpå, att i kronorestlängden fördelningen på olika uppbördsterminer redan är verkställd, och dels därpå, att det givetvis i ett flertal fall förekommer, att den i anmälan uppgivna adressen och den i restlängden angivna icke överensstämmer, beroende på senare inträffad flyttning. För att då i restlängden återfinna vederbörande fordras, dels lokal- och personkännedom och dels tillgång till vissa handlingar, såsom mantalslängd o. dyl. I städer med lokal uppbördsmyndighet även för kronoutschylder har ju denna myndighet tillgång till nämnda handlingar, men beroende på dels önskvärdheten av enhetlig bestämmelse och dels indrivningspersonalens större möjlighet i övrigt anses den här föreslagna anordningen vara lämpligast.

Å andra sidan göres i ett par yttranden gällande, att rullföringsbefälhavaren eller andra militära befälhavare skola medverka i långt större utsträckning än i promemorian förutsatts.

Sålunda anser *länsstyrelsen i Örebro län*, att det borde åligga rullföringsområdesbefälhavare eller militär befälhavare att före eller vid tjänstgöringstidens början till utmätningssmannen i vederbörande värnpliktiges hemortskommun insända uppgift å de personer, som fullgöra sådan värnpliktstjänstgöring, varför lättnad i utskyldsbetalningen kan erhållas samt å tiden för tjänstgöringen. För de å uppgiften upptagna skulle indrivningsåtgärder icke vidtagas, förrän uppskovstiden gått till ända. Det torde vara tillräckligt med en anmälan till utmätningssmannen, att behov av uppskov föreläge. Vid denna anmälan borde fogas ett intyg av vederbörande militäre befälhavare, att värnpliktstjänstgöring av ifrågavarande slag fullgjordes samt tiden därför.

I åtskilliga yttranden har framhållits lämpligheten av att låta frågan om anstånd med indrivningen bliva beroende av ett initiativ från den skattskyldige. För egen del biträder jag denna mening. Lämpligen torde böra så förfaras, att den skattskyldige ifyller en anmälan, att han önskar komma i åtnjutande av anstånd, vilken anmälan därefter tillställs den utmätningssman, som har att verkställa indrivningen. Sådan anmälan, för vars avgivande särskild blankett bör fastställas och tillhandahållas de skattskyldiga, synes böra innehålla uppgift om den skattskyldiges fullständiga namn, inskrivningsnummer, postadress och senaste mantalsskrivningsort. Tjänstgör den skattskyldige då anmälan avgives vid krigsmakten, synes det såväl för den skattskyldige som för indrivningsmyndigheterna vara lämpligast, att anmälan avgives till vederbörande befälhavare, som får vidarebefordra densamma till utmätningssmannen. Härigenom vinnes den fördelen, att den skattskyldiges tjänstgöringsförhållanden omedelbart kunna bliva klarlagda och styrkta. Den omständigheten, att tjänstgöringstidens längd, då anmälan göres, ofta icke torde kunna bestämt angivas, synes mig icke hava någon större betydelse. I de fall, då tjänstgöringstiden blir kortare än som angivits, kommer den skattskyldige att få något längre tid på sig än i förordningen avsetts, innan han blir krävd på utskylderna; i de fall, då tjänst-

*Departementets
chefen.*

göringen kommer att fortgå längre än som antagits, torde rätta förhållandet bli va ådagalagt vid första försök att indriva utskylderna. Det torde som regel för den skattskyldige framstå såsom angeläget att snarast möjligt göra anmälan för att slippa att bli va utsatt för indrivningsåtgärder. För att sådana åtgärder icke skola hinna igångsättas, synes anmälan böra göras senast inom en månad efter först infallande uppbördsstämmas eller uppbörds-termins slut.

Anmälan som nyss sagts torde emellertid icke böra göras till ovillkorlig förutsättning för anstånd med indrivningen. Detta skulle i många fall vara obilligt, särskilt som den skattskyldige under tid, då han fullgör militär-tjänstgöring, måhända icke alls eller först efter lång tid kan få debetsedel sig tillställd. Enligt min mening bör anstånd därför medgivas med indrivningen, oaktat någon anmälan icke gjorts, om det vid indrivningsförsök tillförlitligen styrkes, att den skattskyldige tjänstgjort under sådan tid, att anstånd med indrivningen kan äga rum. Detta kan lämpligen ådagaläggas genom företeende av inskrivningsbok eller intyg av militär myndighet. Har den skattskyldige gjort sådan anmälan som nyss nämnts, men så sent, att indrivningsåtgärder redan hunnit inledas, torde anmälningen höra överlämnas till utmätningsman eller exekutionsbiträde, som har att verkställa indrivningen. Anmälningen kan i så fall tjäna som bevis till styrkande av att den skattskyldige är berättigad åtnjuta anstånd med vidare indrivning.

Ersättning för indrivning.

Beträffande frågan om ersättning för indrivning i fall, då indrivningsavgift ej får uttagas, anföres i promemorian följande.

Med hänsyn till att den indrivningsavgift, som vid indrivning skall uttagas tillika med utskylderna, utgör ersättning för indrivningsförrättarens arbete med indrivningen och jämväl tjänar som sporre till ett effektivt indrivningsarbete, torde befrielse från att erlägga sådan avgift icke kunna medgivas, med mindre indrivningsförrättaren erhåller ersättning i annan form för indrivningen av restantier i fall, då indrivningsavgift ej fått uttagas. I fall som avses i 4 § första punkten har emellertid någon ersättning för indrivningen icke synts behöva utgå. (Jämför uppbördsreglementet, § 17 mom. 1.) Då orsaken till ovan omförmälda undantagsbestämmelser angående befrielse från indrivningsavgift är, att staten tagit den skattskyldige i anspråk för militärtjänstgöring, har ersättningen i fråga om såväl krono- som kommunalutskylder ansetts böra gäldas av staten. Beträffande de grunder efter vilka ersättning för indrivning skall utgå, bör till en början framhållas, att det för underlättandet av utanordning och granskning av dylik ersättning har synts vara lämpligt att ersättningen bestämmes efter samma grund, oavsett det restförda beloppets storlek. Vid bestämmande av ersättningens storlek är att beakta, att man här endast har att taga sikte på att densamma skall utgöra skäligen gottgörelse för det med indrivningen förenade arbetet. Indrivningsavgifterna äro däremot som bekant avvägda även med hänsyn till syftet att sådan avgift skall utgöra ett verksamt korrektiv mot försumlighet att i behörig ordning erlägga utskylder. Vad beträffar arbetet med indrivningen bör framhållas, att de föreslagna undantagsbestämmelserna sannolikt

torde föranleda, att antalet restförda poster väsentligt ökas. Å andra sidan torde ett flertal av de personer, som enligt de föreslagna bestämmelserna erhålla anstånd med utskyldernas erläggande, komma att självmant inbetala sina utskylder, i vilken händelse arbetet med indrivningen måste anses ringa. Med beaktande av nu anförda synpunkter har det ansetts skäligt att bestämma ersättningen för indrivning i de fall, då indrivningsavgift ej utgår, till beträffande kronoutskylder fem procent och beträffande kommunalutskylder tre procent av det indrivna beloppet.

Statskontoret, riksräkenskapsverket, socialstyrelsen, länsstyrelsen i Örebro län och uppbördsintendenten i Stockholm, vilka förorda, att omedelbart efter anståndstidens slut indrivningsavgift skall i vanlig ordning uttagas, anse att någon ersättning ej bör utgå för uppbärandet och redovisandet av sådana utskylder, som under den tid anstånd åtnjutes må frivilligt erläggas av den skattskyldige. Jämväl *svenska landstingsförbundet* ifrågasätter, huruvida särskild ersättning av statsmedel bör utgå till indrivningsförrättare i de fall, då indrivningsavgift ej får uttagas.

Riksräkenskapsverket anför emellertid i anslutning till det i promemorian framlagda förslaget, att, då indrivningsavgiften utgör en del av indrivningsförrättarens löneförmåner, det berättigade i att enligt förslaget ersättning skall gottgöras av statsmedel i de fall, då den skattskyldige själv ej skall behöva er lägga indrivningsavgift, ej torde kunna bestridas.

Statskontoret anför efter att hava avstyrkt förslaget, att indrivningsavgift icke skulle uttagas å belopp, som erlades inom tre månader efter utgången av anståndspérioden, följande:

Ett godtagande av denna statskontorets uppfattning skulle medföra, att förslaget om ersättning av statsmedel till indrivningsförrättarna vid betalning under nyssnämnda tremånadersperiod skulle förfalla och det med utbetalning och kontroll av sådan ersättning förenade, säkerligen mycket omständliga och tidskrävande arbetet undvikas.

Visserligen torde utmätningsmännens arbetsbörda komma att under anståndstiden påverkas därigenom, att de anstandsberättigade redovisas å restlängd och att inbetalningarna sålunda komma att verkställas hos utmätningsmännen. Statskontoret måste emellertid för sin del finna det rimligt, att det allmännas befattningshavare utan anspråk på särskild ersättning under förhållanden, varom här är fråga, få påtaga sig sådana särskilda arbetsuppgifter, som hänföra sig till åtgärder, föranledda av krissituationen.

I vad mån indrivningsförrättarna kunna få vidkännas minskning i sina inkomster vid ett anstandsmedgivande i enlighet med vad statskontoret tillstyrkt, är givetvis svårt att bedöma. Någon minskning av betydelse lär det dock knappast kunna bli va fråga om och i varje fall torde de olägenheter, som härigenom kunna uppkomma för ifrågavarande befattningshavare, på intet sätt vara jämförliga med de uppoftningar, som de värnpliktiga måst påtaga sig.

Uppbördsintendenten i Stockholm anför:

Hur de föreslagna åtgärderna komma att verka i praktiken i avseende å provisionsinkomsterna för de befattningshavare, som äro beroende därav för sin inkomst, låter sig för närvarande icke med säkerhet fastställas. Emel-

lertid kan på goda grunder förutsättas att verkningarna icke komma att bli alla för katastrofala. Många för att icke säga stora flertalet av de skattebetalare, som komma att betala under anståndstiden tillhöra den grupp skattebetalare, som eljest brukat betala under uppbördsstämorna. På dessa har indrivningsförrättaren alltså icke haft någon inkomst. Hur härmed än förhåller sig, torde frågan emellertid hava sitt största intresse i avseende å exekutionsbiträdena, synnerligast å landet. Dessa äro måhända de, som för sin bärgning äro mest beroende av indrivningsprovisionen och för vilka sålunda en minskning skulle bli mest kännbar. Exekutionsbiträdena i stad hava numera som regel relativt goda fasta, avlöningar och äro därför mindre beroende av provisionsinkomsten; utmätningsmännen torde, med hänsyn till deras löneförhållanden i övrigt, i detta sammanhang kunna lämnas åt sido. En förberedande undersökning — ett 40-tal exekutionsbiträden från skilda delar av landet hava tillfrågats — har även givit vid handen att endast i ett fåtal distrikt, framför allt i sådana med stora industrier, frågan skulle kunna tänkas hava någon betydelse. Men även där har ifrågasatts, huruvida verkliga förlusten skulle bli så betydande att ersättningen skulle motivera besväret med det väsentligt ökade arbetet med redovisning och kontroll.

Däremot kan, på sätt förut framhållits, med tämligen stor visshet antagas, att de föreslagna åtgärderna komma att för utmätningsmän och exekutionsbiträden medföra icke oväsentligt ökat arbete vid indrivningen. I detta sammanhang må emellertid fästas i minnet, att exekutionsbiträden på landet, fjärdingsmännen, för vilka, såsom ovan antytts, en ev. minskning i indrivningsprovisionen måhända skulle bli mest kännbar, vanligtvis på förhand på grund av sin stora personliga kännedom om förhållandena i distriktet veta, vilka skattskyldiga äro eller varit i militärtjänstgöring. För dem kommer sålunda förslaget genomförande icke att medföra ens något ökat arbete. Även av den anledningen torde starka skäl tala för att ersättningsfrågan måtte tillsvidare få bero.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län, som jämväl förordar, att den skattskyldige endast under anståndstiden skall åtnjuta befrielse från indrivningsavgift, åberopar en promemoria, vari föreslås, att inkomna uppgifter angående skattskyldigas värnpliktstjänstgöring, skola av utmätningsmännen antecknas i en liggare, och vari vidare anföres:

I den mån restskyldig inbetalar utskylderna inom föreskriven tid, skall indrivningsavgift icke erläggas. Det kan i dylika fall anses skäligt, att utmätningsmän och exekutionsbiträden erhålla ersättning av statsmedel för det arbete och den tidsspillan, som beaktandet vid indrivningen av uppgifterna i liggaren samt redovisningen av influerna medel vållar. Ersättning för utebliven indrivningsavgift synes däremot icke vara befogad, då det får antagas, att ifrågavarande restskyldige normalt skulle hava erlagt sina utskylder under uppbördsstämma och indrivningsavgift sålunda icke skulle hava utgått.

I övriga avgivna yttranden har förslaget, att ersättning av statsmedel skall utgå i vissa fall, då indrivningsavgift ej uttagits, lämnats utan erinran.

Länsstyrelsen i Stockholms län, som understryker den väsentligt ökade arbetsbörda landskontoren skulle erhålla genom de föreslagna bestämmelserna, förklarar sig icke vilja på denna grund motsätta sig desamma, då dessa synas länsstyrelsen välmotiverade.

Samtliga sammanslutningar av befattningshavare, som hava att syssla med

restindrivning, påyrka, att ersättning skall utgå i de fall, då enligt förslaget indrivningsavgift ej skall uttagas. Sålunda anför *föreningen Sveriges landsfiskaler*:

Slopandet av indrivningsavgifterna för denna kategori restskyldiga skulle emellertid få katastrofala ekonomiska verkningar för indrivningspersonalen och detta icke minst med tanke på den försämring av indrivningsresultatet i allmänhet, som kan väntas bliva en följd av nuvarande världsläges inverkan på det ekonomiska livet överhuvud taget. Härtill kommer att indrivningsarbetet i hög grad ökas genom de utredningar om olika anståndsterminer, som fall för fall måste företagas innan de exekutiva åtgärderna kunna igångsättas, samt att redovisningsbestyret på grund av de av den nya lagstiftningen påkallade ändrade bestämmelserna måste bliva ännu mera tidsödande än hittills. Promemorians principiella ståndpunkt, innebärande att statsverket bör gälda den indrivningsavgift, som eljest skolat erläggas av den värnpliktige, är därför den enda möjliga och rättvisa lösningen av denna fråga.

Svenska exekutionsmännens riksförbund anför:

Som tidigare framhållits, kan under alla förhållanden icke ett betydande merarbete undvikas — ett arbete, som givetvis icke kan medhinnas på ordinarie arbetstid. Det kan ej beräknas eller ifrågasättas, att de befattningshavare, som ha hand om indrivningsarbetet, och då i första hand exekutionsbiträdena, skola få full ersättning för detta sitt merarbete. Ty även om restlängden i vissa fall kan tänkas bliva större än eljest, så förekommer ju här betydande belopp, varå indrivningsavgift icke kommer att utgå. Vad kronoutskylder beträffar så blir det säkerligen ett flertal personer, som i normala fall icke skulle erlagt första inbetalningen, men på grund av att anstånd nu kommer att lämnas, verkställa andra inbetalningen i rätt tid. Här bortfaller sålunda ett belopp, å vilket under normala förhållanden indrivningsavgift skulle ha utgått. Någon ekonomisk vinst genom ökade indrivningsavgifter torde därför icke vara att påräkna. Vidare torde kunna räknas med att samtliga här ifrågakommande poster äro av sådan storlek, att 6 % i indrivningsavgift skulle utgått.

Riksförbundet för fjärdingsmän och polismän finner det fullt naturligt, att staten skall utgiva ersättning för indrivningsavgifterna, enär indrivningsmännen eljest skulle gå miste om berättigade inkomster. I yttrandet heter det vidare:

Vi måste emellertid på det allra kraftigaste reagera mot den orättvisa gentemot exekutionsbiträdena, som kommer till uttryck i § 1 i förslaget till kungörelse angående ersättning för indrivning av utskylder i fall, då indrivningsavgift ej skall utgå. Att denna bestämmelse, som ger utmätningsmannen rätt att bestämma vilka poster som skola överlämnas till exekutionsbiträdet, bygger på en tidigare orättvisa mot och undervärdering av vår kår i restindrivningsförordningen, rättfärdiggör icke dess tillkomst nu. Utmätningmännen få genom en sådan bestämmelse sin rätt ytterligare befast att godtyckligt bestämma exekutionsbiträdenas befattning med indrivningen och i samband därmed dessas del av indrivningsavgiften. Förslaget ger utmätningsmännen rätt att för sin del undantaga alla större och lättarbetade poster och samtidigt ensamma uppbära hela provisionen å dessa. Exekutionsbiträdena skulle sedan få övertaga de små och svårarbetade posterna. För dessa skulle utmätningsmännen jämväl hava hälften av provisionen. Då vi förmå att indriva alla de svåra posterna, borde

vi även vara vuxna att handhava indrivningen av de större lättindrivna posterna.

Beträffande ersättningens storlek ifrågasätta *länsstyrelserna i Stockholms, Älvsborgs och Värmlands län* det berättigade i att stadga andra regler för beräkning av ersättning, varom nu är fråga, än för indrivningsavgift.

Länsstyrelsen i Stockholms län anmärker i anslutning härtill, att de föreslagna bestämmelserna om ersättning visserligen vore ägnade att underlätta granskning och utanordning av dylik ersättning men i vissa fall kunde tänkas motverka att indrivning skedde så snabbt som möjligt efter anstånds-tidens utgång.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län anför:

Tillämpningen av de föreslagna bestämmelserna om indrivning av utskyl-der m. m. hos värnpliktiga, varom fråga är, kommer — även om anstånds-förfarandet förenklas i möjligaste mån — att medföra ökat arbete för ut-mätningmännen och exekutionsbiträdena. Förslaget att minska ersättningen för indrivningsarbetet i de fall, då den skall utgå av statsmedel, kan därför ej tillstyrkas, så mycket mindre som statsverket under normala förhållan-den hittills icke gjort anspråk på andel i indrivningsavgifterna. I promemo-rian har föreslagits, att ersättningen bestämmes efter samma grund, oavsett det restförda beloppets storlek, vilket skulle innebära, att statsverket i vissa fall, nämligen då restfört belopp icke överstiger 25 kronor, lämnar 2 % högre ersättning än eljest skolat utgå. Denna högre ersättning kan enligt länsstyrelsens mening icke beräknas uppgå till sådant belopp, att det för indrivningsdistriktet i dess helhet uppväger nedsättningen från 6 till 5 procent för övriga restantier. Länsstyrelsen förmenar alltså, att ändring i de gällande bestämmelserna om indrivningsavgifternas storlek icke bör vid-tagas.

Statskontoret förmenar, att ett genomförande av förslaget närmast synes leda till en ökning av indrivningsförrättarnas inkomster.

Riksräkenskapsverket gör följande uttalande:

Förslaget innebär, att ersättning skall utgå efter samma regler som gälla, när den skattskyldige själv har att erlægga indrivningsavgift, dock att vissa jämkningar föreslagits för att möjliggöra ett mera summariskt beräknings-sätt. För de sålunda föreslagna reglerna talar den omständigheten, att man med desamma jämväl tillvaratager den gynnsamma inverkan på indrivnings-arbetets effektivitet, som må följa därav, att ersättningen direkt anknyter till resultatet av indrivningen. Mot desamma talar å andra sidan det förhål-landet, att de i tillämpningen torde komma att förorsaka ett betydande arbete för myndigheterna i fråga om redovisning och kontroll. Det ligger då nära till hands att tänka sig en efter förenklade regler utgående ersättning till in-drivningsförrättarna, exempelvis i form av på visst sätt beräknad gratifi-kation eller utfyllnad av de inkomster, som härröra från restindrivningen. Svårigheten att härvidlag finna en beräkningsgrund, som tillgodoser de syn-punkter som nyss anlagts på indrivningsavgiftens betydelse, är emellertid påtaglig.

Länsstyrelsen i Jönköpings län anför:

Vad angår utformningen av förslaget till kungörelse angående ersättning för indrivning av utskyl-der i fall, då indrivningsavgift ej skall utgå, tillåter

sig länsstyrelsen ifrågasätta, huruvida det kan anses nödigt eller påkallat att sätta storleken av ersättningen åt indrivningsorganen för deras hithörande merarbete i relation till respektive utskyldsbelopp. Det synes förtjänt att tagas i närmare övervägande, om icke utmättningsmän och exekutionsbiträden i detta fall lämpligen i stället borde tillerkännas en allenast efter antalet skatteposter beräknad gottgörelse. I sådant fall skulle man kunna avsevärt förenkla det synnerligen vidlyftiga kontrollsystem, för vilket grundlinjerna uppdragits i promemorian. Att detta skulle innebära en ur olika synpunkter betydande vinst, lär vara utan vidare uppenbart.

I en av *länsstyrelsen i Västernorrlands län* åberopad promemoria anföres:

Det ökade arbete, som bör ersättas, är i stort sett beroende av antalet restskyldiga, som med tillämpning av bestämmelserna befrias från gäldandet av indrivningsavgift, varemot utskyldsbeloppens storlek icke nämnvärt inverkar därå. Ersättningen synes därför böra utgå med visst belopp för varje sådan restskyldig. Rekvisitionen av ersättning kan i så fall grundas å liggaren, och redovisningen av ifrågavarande utskylder behöver icke påverkas av nu ifrågavarande bestämmelser. Vid bedömandet av ersättningsfrågan synes avseende kunna fästas vid att landsfiskalerna i vissa fall erhållit möjlighet att under nu rådande förhållanden på statsverkets bekostnad erhålla extra arbetskraft.

I övriga avgivna yttranden göres ingen erinran mot de föreslagna grunderna för ersättningens beräkning i vidare mån än att *föreningen Sveriges landsfiskaler* framhåller, att sänkningen av avgiften i vad den avser kronoutskylder knappast kan anses sakligt motiverad, och att *svenska exekutionsmännens riksförbund*, under framhävande av att man torde kunna räkna med att samtliga ifrågakommande poster äro av sådan storlek, att 6 procent skulle utgått i indrivningsavgift, finner det icke kunna anses obilligt, om samma ersättning finge utgå.

Styrelsen för *svenska stadsförbundet* anför:

Skäligheten av den föreslagna ersättningen i dess helhet synes svårbedömlig. Man känner icke omfattningen av befrielserna och icke heller arbetet med indrivningen. Det torde få förutsättas, att framtida erfarenheter få ge anledning till nödvändiga justeringar. Det må i detta sammanhang endast framhållas, att städernas avlöning till exekutionsverkens personal utgår efter växlande system. För exekutionsbetjänts del förekommer en indragning av provisionen i ett begränsat antal städer. För stadsfogdes del är en sådan indragning något vanligare. Det synes böra komma till ett klart och otvetydigt uttryck i författningen, att staden i de fall, där indrivningsavgiften ingår till stadens kassa, får rätt att uppbära ersättningen för densamma.

Beträffande de föreslagna bestämmelserna angående utanordnande av ersättning för indrivning och kontroll över att ersättning ej obehörigen utbetalas göras vissa erinringar, vilka emellertid icke torde behöva här beröras.

Angående täckandet av de till indrivningsförrättarna utgående ersättningarna anmärker *riksräkenskapsverket*, att särskilt anslag härför torde böra anvisas å tilläggsstaten för innevarande budgetår och å riksstaten för

följande budgetår, samt att anslaget, som torde böra uppföras under femte huvudtiteln, bör anvisas såsom förslagsanslag.

*Departements-
chefen.*

Med det system för indrivningen, som föreslås för underlättande av de värnpliktigas utskyldsbetalning, torde det icke kunna undvikas, att utmätningsmännens och exekutionsbiträdenas arbetsbörda kommer att ökas. Särskilt torde utkrävande, uppbärande och redovisning av utskylder, med vilkas indrivning anstånd åtnjutits, under tid, då indrivningsavgift ej skall uttagas, medföra ett betydande arbete. Det kan icke anses rimligt, att dessa befattningshavare, vilkas löneförmåner till en — åtminstone såvitt angår exekutionsbiträdena ganska väsentlig — del utgöras av indrivningsavgifter, skulle utan ersättning åläggas sådana särskilda arbetsuppgifter, så mycket mindre som de sannolikt torde få vidkännas en minskning i sina inkomster av indrivningsavgifter på grund av den försämring av indrivningsresultatet i allmänhet, som kan befaras inträda under den närmaste framtiden. Enligt min mening bör därför som regel indrivningsförrättaren i fall, då indrivningsavgift ej skall utgå, i stället för sådan avgift av statsmedel utfå särskild ersättning för indrivningen. Endast i det fall att, utan att någon indrivning ägt rum, den skattskyldige innan anståndstiden ännu gått till ända självmant i ett sammanhang inbetalar utskyldsbeloppet till utmätningsmannen, torde uppbärande och redovisning av utskylder, varom här är fråga, böra ske utan ersättning. Jag vill i detta sammanhang erinra, att det självfallet icke kan komma i fråga att beträffande fördelningen av sådan ersättning stadga andra bestämmelser än som gälla med avseende å indrivningsavgift.

För att indrivningen även under tid, då indrivningsavgift ej må uttagas, skall med beaktande av de särskilda omständigheterna bedrivas effektivt, torde det vara nödvändigt, att den ersättning indrivningsförrättaren erhåller för sitt arbete icke avsevärt understiger den indrivningsavgift, som han skulle vara berättigad erhålla, om sådan avgift fått uttagas. Ur denna synpunkt synes det vara mindre lämpligt, att ersättningen bestämmes att utgå i form av gratifikation eller dylikt eller med visst, ej i relation till den indrivna summan bestämt belopp för varje utskyldspost. De smärre avvikelser från vad som gäller beträffande indrivningsavgift, vilka i promemorian föreslagits för att underlätta utanordning och granskning av sådan ersättning, synas mig icke vara av den betydelse, att syftet med ersättningen icke skulle bli tillgodosett. Jag ansluter mig därför till vad i promemorian föreslagits i fråga om grunden för beräkandet av ersättning för indrivning, som äger rum under tid, då indrivningsavgift ej får uttagas av den skattskyldige.

Då fasta hållpunkter saknas för beräkande av i vilken omfattning utskylder skulle komma att inflyta efter sådan indrivning, där indrivningsavgift ej finge uttagas, kan det belopp, som komme att åtgå till ersättning åt indrivningsförrättarna, icke med någon bestämdhet angivas. Enligt en överslagsberäkning med ledning av förefintlig statistik angående i vilken omfattning utskylder under vanliga förhållanden bli restförda och restförda utskylder inflyta under det första år, indrivning äger rum, samt uppgifter om antalet

inkallade värnpliktiga skulle ersättningsbeloppet under innevarande budgetår kunna uppgå till omkring 150,000 kronor. För täckande av ersättningen torde särskilt anslag å nämnda belopp böra anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår. Anslaget torde böra uppföras å sjunde huvudtiteln och anvisas såsom förslagsanslag.

Rösträtt och behörighet.

Enligt särskilda stadganden i kommunallagarna må rättighet att deltaga i kommunalstämmas eller allmän rådstugas överläggningar och beslut eller rösträtt vid val av kommunal- eller stadsfullmäktige icke utövas av den, som i avseende å honom påförda utskylder till kommunen eller staden, vilka förfallit till betalning under de tre sistförflutna kalenderåren, häftar för utskylder för flera än två av dessa år. Motsvarande gäller enligt lagen om församlingsstyrelse och lagen om församlingsstyrelse i Stockholm i fråga om rättighet att deltaga i kyrkostämmas överläggningar och beslut samt rösträtt vid val av kyrkofullmäktige. Rösträtt vid val av landstingsmän jämte suppleanter tillkommer enligt 5 § lagen om landsting envar inom landstingsområdet i kommuns gemensamma angelägenheter röstberättigad. Enligt 9 § i lagen om vägdistrikt må rösträtt vid val av ombud vid vägstämma jämte suppleanter icke utövas av den, som häftar för vägs katt till distriktet, vilken förfallit till betalning under de tre sistförflutna kalenderåren.

Den, som häftar för honom påförda utskylder till kommunen eller staden, vilka förfallit till betalning under något av de tre sistförflutna kalenderåren, kan enligt stadganden i kommunallagarna ej vara ordförande eller vice ordförande i kommunalstämma eller kyrkostämma, kommunal-, stads- eller kyrkofullmäktig eller ledamot eller suppleant i kommunalnämnd, drätselkammare, kyrkoråd, skolråd eller folkskolestyrelse och enligt 6 § lagen om landsting kan den, som häftar för honom påförda utskylder till landstinget eller kommun inom landstingsområdet, vilka förfallit till betalning under något av de tre sistförflutna kalenderåren, ej vara landstingsman eller suppleant för landstingsman.

I *departementspromemorian* anføres, att det ansetts billigt att, såvitt angår utskylder, som förfallit till betalning under tid, då den skattskyldige tjänstgjort vid krigsmakten eller inom en månad efter tjänstgöringens slut, befria honom från sådan påföljd. I enlighet med det anförda har upprättats det förut omnämnda förslaget till lag angående upphävande i vissa fall av verkan av uraktlåtenhet att erlagga utskylder till kommun eller annan menighet med avseende å rösträtt och behörighet (se bilaga A).

Erinringar häremot ha framställts endast av ett fåtal av de hörda myndigheterna. Sålunda anför *länsstyrelsen i Stockholms län*:

Förslaget till lag angående upphävande i vissa fall av verkan av uraktlåtenhet att erlagga utskylder till kommun eller annan menighet med avse-

ende å rösträtt och behörighet synes länsstyrelsen hava givits allt för vidsträckt tillämpning. Denna lag anser länsstyrelsen böra givas samma omfattning som bestämmelserna i förordningen om befrielse från skyldighet att erlägga indrivningsavgift. Lagen synes alltså icke böra göras tillämplig å den som jämlikt nämnda förordning äger åtnjuta anstånd med indrivning men icke erlägger betalning inom tre månader från det indrivning tidigast kunnat äga rum.

Uppbördsintendenten i Stockholm anför i huvudsak:

I promemorian har föreslagits, att vad i lag är stadgat angående verkan av uraktlåtenhet att erlägga utskylder till kommun eller annan menighet med avseende å rösträtt och behörighet överhuvud icke skall äga verkan uti de i förslaget avsedda fallen. Någon påföljd skall icke ens inträda i de fall då anståndstiden eller den tid, under vilken befrielse från indrivningsavgift åtnjutes, utgått. Detta förhållande synes onekligen oriktigt och innebär ett avsteg från eljest vedertagna principer. En person, som även i vanliga fall plägat uraktlåta att fullgöra sina förpliktelser mot det allmänna, skulle därigenom kunna komma att bibehållas vid sin rösträtt allenast tack vare att han vid den enligt förslaget avgörande tidpunkten varit i militärtjänstgöring. Stadgandet synes följaktligen böra fullständigas med en bestämmelse av ungefär följande lydelse: »samt vid röstlängdens upprättande (10 juni) utestå oguldnä under tid då indrivning jämlikt 3 § icke får äga rum». Emellertid torde starkt kunna ifrågasättas, huruvida en bestämmelse av denna art överhuvudtaget bör införas i lagen. Bestämmelsen synes tämligen opraktisk och dessutom ägnad att bereda vederbörande myndigheter onödigt besvär; i de större distrikten torde den t. o. m. på grund av svårigheterna att avgöra huruvida den restskyldige varit inkallad till militärtjänstgöring vara omöjlig att efterleva. Nuvarande bestämmelser i ämnet synas väl kunna täcka även här avsedda fall, och har uppbördsmyndigheten allenast att med ledning av anteckningar i restlängd och uppbördsbok avgöra om påföljden skall inträda eller ej. Det vill nämligen synas tämligen självklart att påföljden icke bör inträda, förrän anståndstiden utlupit.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län föreslår, att tidsgränsen bestämmes till tre månader från tjänstgöringens slut.

Länsstyrelsen i Västmanlands län, som föreslår, att anstånd med indrivningen av utskylder skall göras beroende av viss anmälan av den värnpliktige, anser, att de föreslagna undantagsbestämmelserna i fråga om rösträtt och behörighet utom i det fall, att den skattskyldige befinnes icke ha kunnat fullgöra sin anmälningsplikt, blott böra äga tillämpning på värnpliktig, som fullgjort den föreslagna anmälningsskyldigheten.

*Departements-
chefen.*

Enligt min mening torde det vara ofrånkomligt att beträffande de värnpliktiga skattskyldiga varom här är fråga i viss utsträckning upphäva den verkan, som uraktlåtenhet att erlägga utskylder till kommun eller annan menighet eljest medför med avseende å rösträtt och behörighet till vissa uppdrag. Särskilt i de fall, där för behörighet erfordras fullgjord skattebetalning för de tre sistförflutna åren — bland annat gäller detta uppdrag såsom kommunal- eller stadsfullmäktig eller landstingsman — skulle det vara i hög grad stötande, därest en i övrigt skötsam person, vars ekonomi rubbats

genom värnpliktstjänstgöringen, skulle nödgas frånträda sådant uppdrag. Jag förordar alltså en undantagslagstiftning i huvudsaklig överensstämmelse med det i departementspromemorian framlagda förslaget.

Enligt nämnda förslag skulle i förevarande hänseende de utskylder, som förfallit till betalning under värnpliktstjänstgöringen eller inom en månad därefter, icke medföra diskvalifikation med avseende å rösträtt och behörighet. Någon tidsbegränsning har icke föreslagits, utan de eljest inträffande verkningarna av uraktlåtenheten att betala utskylderna skulle upphävas för all framtid, alltså även i det fall att anståndstiden utgått och det till och med blivit uppenbart, att utskylderna aldrig komme att betalas. Häremot hava erinringar framställts i ett par yttranden. Rent principiellt synas dessa invändningar icke sakna fog. Av praktiska skäl torde det emellertid vara lämpligt att giva stadgandet en så vid avfattning som föreslagits. Härigenom skulle nämligen avsevärt underlättas det extra arbete med avgivande av uppgifter angående uraktlåtenhet att erlägga kommunalutskylder och vägskatt i och för upprättande av röstlängd, som blir en nödvändig följd av undantagsbestämmelserna. Jag vill särskilt understryka, att de kommunala förbunden icke framställt någon anmärkning mot förslaget i denna del. Jag anser alltså, att någon tidsbegränsning i förevarande avseende icke bör ske. I överensstämmelse med vad jag föreslagit ifråga om anstånd med indrivning av utskylder torde den särskilda bestämmelsen böra avse utskylder, som förfallit till betalning under tiden för tjänstgöringen eller inom två månader från tjänstgöringens slut.

I överensstämmelse med vad jag i det föregående anfört hava de vid departementspromemorian fogade förslagen undergått omarbetning inom finansdepartementet. Då bestämmelserna om undantag i vissa fall från gällande stadganden om uttagande av avgift vid indrivning av kommunalutskylder äro av kommunallags natur och på grund därav skola antagas av riksdagen, hava de utbrutits ur den i övrigt administrativa anståndsförordningen till en särskild lag. Beträffande förordningen i övrigt ävensom lagen rörande rösträtt och behörighet hava i redaktionellt avseende vidtagits vissa ändringar, för vilka icke här torde behöva närmare redogöras. Med hänsyn till förordningens räckvidd torde riksdagen böra lämnas tillfälle att yttra sig över densamma.

De föreslagna bestämmelserna synas böra träda i kraft snarast möjligt. De torde böra göras tillämpliga även å de värnpliktiga, som under innevarande höst varit inkallade till tjänstgöring, och jag föreslår i sådant syfte, att anståndsförordningen i tillämpliga delar förklaras gälla även utskylder, som förfallit till betalning under tiden från och med den 1 september 1939 till dagen för ikraftträdandet men ej före sistnämnda tidpunkt indrivits.

Under hänvisning till vad jag nu anfört får jag hemställa,

att Kungl. Maj:t måtte genom proposition inhämta riksdagens yttrande över förenämnda förslag till förordning med särskilda bestämmelser angående indrivning av utskylder hos vissa skattskyldiga samt föreslå riksdagen att

dels antaga förenämnda förslag till

1:o) lag angående undantag i vissa fall från stadganden om uttagande av avgift vid indrivning av kommunalutskylder, och

2:o) lag om upphävande i vissa fall av verkan av uraktlåtenhet att erlagga utskylder till kommun eller annan menighet med avseende å rösträtt och behörighet;

dels medgiva, att ersättning för indrivning av utskylder må i huvudsaklig överensstämmelse med vad av mig i det föregående anförts utgå av statsmedel;

dels ock till *Särskild ersättning till indrivningsförrättare* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 under sjunde huvudtiteln anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 150,000.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

V. Schwartz.

Bilaga A.

F ö r s l a g

till

förordning med särskilda bestämmelser angående indrivning av utskylder m. m. hos vissa värnpliktiga.

Häriigenom förordnas som följer:

1 §.

Värnpliktig, som jämlikt § 28 mom. 1 eller § 36 mom. 2 värnpliktslagen inkallats till tjänstgöring vid krigsmakten, äger enligt vad i denna förordning stadgas åtnjuta anstånd i avseende å indrivningen av honom påförda utskylder m. m.

Med värnpliktig som nu sagts likställas i denna förordning den som vid mobilisering eller förstärkt försvarsberedskap såsom frivillig tjänstgjort vid krigsmakten.

2 §.

Underlåter den värnpliktige att vid uppbördsstämma eller uppbördstermin, som helt eller delvis infaller under tiden för tjänstgöringen vid krigsmakten eller inom en månad efter tjänstgöringens slut, erlägga då förfallet delbelopp av honom påförda utskylder och allmänna avgifter eller andra medel, som uppbäras i samband med utskylder, må indrivning av annat delbelopp, som i följd av dröjsmålet förfallit till betalning och på grund därav uppförts i restlängd, icke ske förrän beloppet eljest senast skolat erläggas.

3 §.

Beträffande oguldna utskylder och andra medel, som avses i 1 § restindrivningsförordningen under a) och b) och som icke utgå för fast egenom, må, där uppbördsstämma eller uppbördstermin, vid vilken medlen skolat av den värnpliktige erläggas, helt eller delvis infaller under tiden för tjänstgöringen vid krigsmakten eller inom en månad efter tjänstgöringens slut, indrivning icke äga rum tidigare än andra kalendermånaden efter utgången av den månad, under vilken tjänstgöringen upphörde, såvida icke med avseende å den värnpliktiges inkomst, förmögenhet, försörjningskyldighet och ekonomiska förhållanden i övrigt det finnes uppenbart, att han icke är i behov av anstånd med medlens gäldande.

Infaller beträffande delbelopp av utskylder, som avses i 2 §, tidpunkt, då sådant belopp först må indrivas, under det den värnpliktige tjänstgör vid krigsmakten eller inom en månad efter tjänstgöringens slut, skall vad ovan stadgats äga motsvarande tillämpning i avseende å sådant delbelopp.

4 §.

Vad i lag eller författning är stadgat rörande skyldighet att erlägga indrivningsavgift skall icke äga tillämpning å restfört utskyldsbelopp, som i 2 § avses, därest innan indrivning därav får ske, beloppet inbetalas till ut-

mätningssmannen i orten. Där jämlikt 3 § anstånd åtnjutas med indrivning, må ej heller indrivningsavgift uttagas, i den mån betalning erlägges senast inom tre månader från det indrivning tidigast kunnat äga rum.

5 §.

Vid upprättande av restlängd beträffande kommunalutskylder skall, där den skattskyldige ägt erlägga honom påförda utskylder vid mer än en uppbördstämma eller uppbördstermin och enligt kommunens beslut den, som försummat att i behörig ordning erlägga utskyldsbelopp, vilket förfallit till betalning vid ett tidigare uppbördstillfälle, är skyldig att omedelbart gälda även vad eljest skolat förfalla till betalning först vid ett senare uppbördstillfälle, i restlängden särskilt angivas, när utskylderna skolat erläggas och huru stort belopp, som förfallit till betalning vid varje särskilt uppbördstillfälle.

6 §.

Angående ersättning för indrivning i fall, då indrivningsavgift icke skall utgå, är särskilt stadgat.

7 §.

De närmare föreskrifter, som må erfordras för tillämpningen av denna förordning, utfärdas av riksräkenskapsverket.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

F ö r s l a g

till

**lag angående upphävande i vissa fall av verkan av uraktlåtenhet
att erlägga utskylder till kommun eller annan menighet med
avseende å rösträtt och behörighet.**

Härigenom förordnas, att vad i lag är stadgat angående verkan av uraktlåtenhet att erlägga utskylder till kommun eller annan menighet med avseende å rösträtt och behörighet icke skall äga tillämpning ifråga om utskylder, som påförts person, vilken varit inkallad till tjänstgöring jämlikt § 28 mom. 1 eller § 36 mom. 2 värnpliktslagen eller såsom frivillig tjänstgjort vid krigsmakten, därest utskylderna förfallit till betalning under tiden för sådan tjänstgöring eller inom en månad från tjänstgöringens slut.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling samt gäller till den , där ej Konungen förordnar, att lagen dessförinnan skall upphöra att gälla.

Förslag

till

kungörelse angående ersättning för indrivning av utskylder i fall, då indrivningsavgift ej skall utgå.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Har indrivning skett av medel, som avses i 1 § restindrivningsförordningen och har därvid jämlikt 3 § i förordningen med särskilda bestämmelser angående indrivning av utskylder m. m. hos vissa värnpliktiga indrivningsavgift ej uttagits, skall den utmätningsman, inom vilkens distrikt medlen uttagits, av statsmedel åtnjuta ersättning för indrivningen med beträffande kronoutskylder fem procent och beträffande kommunalutskylder tre procent av det indrivna beloppet. När utmätningsman i eller för indrivningen anlitat exekutionsbiträde, må denne uppbära hälften av ersättningen för indrivning, varmed han tagit befattning. Där i stad gälla särskilda föreskrifter rörande dispositionen av indrivningsavgift, skola dessa föreskrifter äga motsvarande tillämpning beträffande ersättning, som här avses.

Ersättning, som i första stycket sägs, utbetalas av länsstyrelsen.

2 §.

Framställning om ersättning, som avses i 1 §, skall göras i samband med avgivande av månadsräkning eller i fråga om befattningshavare, som icke har att avgiva månadsräkning, en gång i månaden.

I fråga om kronoutskylder skall utmätningsman å landet och i fögderistad i månadsräkningens bilaga över influtna kronouppbördsmedel utmärka och särskilt angiva summan av de poster, vid vilkas indrivande indrivningsavgift jämlikt 3 § i ovannämnda förordning icke uttagits och magistrat vid sin månadsräkning foga specifik och summerad förteckning över poster, som nyss nämnts.

Beträffande kommunalutskylder skall i framställning, som i första stycket sägs, hänvisning ske till det sammandrag rörande indrivningen, genom vilket redovisning till kommunen skett, och särskilt för varje kommun angivas sammanlagda beloppet av influtna poster, vid vilkas indrivande indrivningsavgift icke uttagits.

3 §.

De närmare föreskrifter, som må erfordras för tillämpningen av denna kungörelse, utfärdas av riksräkenskapsverket.

Denna kungörelse träder i kraft dagen efter den, då kungörelsen enligt därå meddelad uppgift från trycket utkommit i Svensk författningssamling.
